

XAVIER PUJADAS

Professor d'història de l'esport a la Universitat Ramon Llull

«Els ateneus són pioners en oferir una visió integral de la cultura»

4

Xavier Pujadas:
«Els ateneus són pioners
en oferir una visió
integral de la cultura»

11

L'editorial

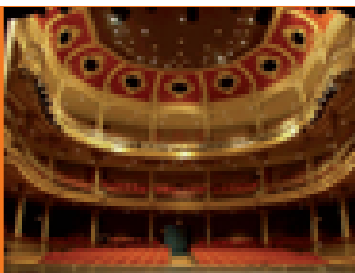

12

La cobertura de
les entitats en
responsabilitat civil

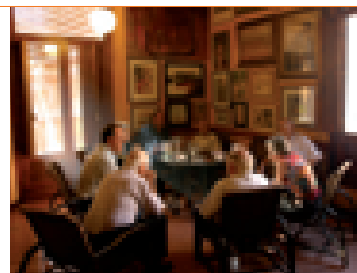
14

Opinió:
Ramón Amigó /
Tenir o no tenir /
De l'esport a la cultura

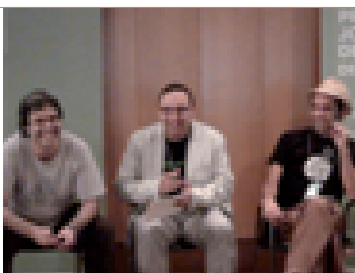
17

Quin és el perfil dels
nous associats?

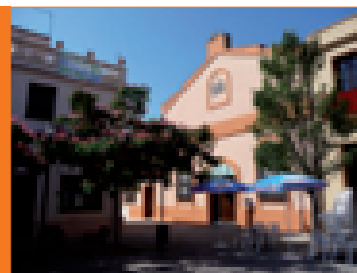
18

Aprendre
a desaprendre /
El teatre: eina de
transformació social

20

Ateneus a la riba
del Lobregat

PUBLICACIÓ SEMESTRAL

EDITA: Federació d'Ateneus de Catalunya
COORDINACIÓ: FAC (Laura Casas)
REDACCIÓ I CONTINGUT: FAC (Laura Casas)
FOTOGRAFIES: Toni Galitó
FOTOGRAFIA DE PORTADA: Toni Galitó

DISSENY: l'Apòstrof, sccl
MAQUETACIÓ: Sílvia Vallverdú (vallverducomunicacio2@yahoo.es)
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Contextual, Serveis Lingüístics
IMPRESSIÓ: Gràfiques Vosin Mateu
DIPÒSIT LEGAL: B- 46681-2009

Si voleu rebre Ateneus adreceu-vos a:
Federació d'Ateneus de Catalunya
Tel. 93 268 81 30
ateneus@ateneus.cat
Plaça Víctor Balaguer, 5, 1r, 08003 Barcelona

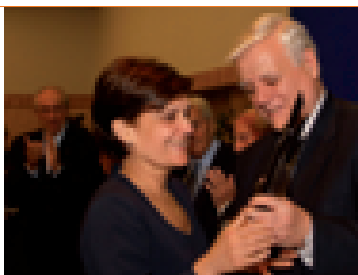

24

El teatre de l'Ateneu
i el triangle d'espais
escènics a Igualada

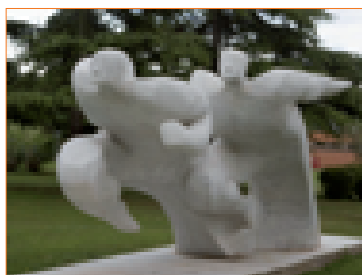
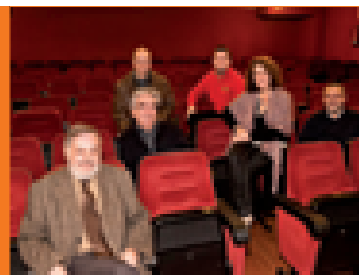
28

Més que socis

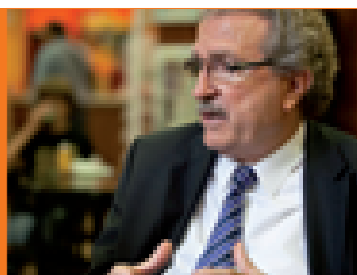
30

Taula rodona:
L'esport a escena

36

La recerca de la
perfecció en l'esport

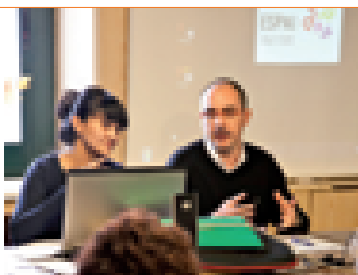

38

Joan Fa:
« L'esport base no corre
perill, però poden
arribar a desaparèixer
els referents »

41

Recull de notícies

44

Josep Maria Miró:
« El tennis de taula
a Lluïsos d'Horta
és un referent »

Xavier Pujadas i Martí, professor d'història de l'esport a la Universitat Ramon Llull

«Els ateneus són pioners en oferir una visió integral de la cultura»

Els ateneus han tingut un paper primordial alhora d'introduir l'esport en la societat. Des del segle XIX la seva moderna visió integral de la cultura feia que es considerés la pràctica d'activitat esportiva com a fonamental en la formació de les persones. Actualment, el paper de l'ateneu com a difusor de l'activitat esportiva ha canviat i tot i que l'esport està molt arrelat a la societat, continua essent un pilar molt important com a aglutinador dins de les entitats, perquè l'esport forma part de l'ADN dels ateneus.

Quina vinculació tenen els ateneus amb l'esport?

El desenvolupament de l'esport a Catalunya, sobretot durant el darrer terç del segle XIX, es fa a través de la xarxa associativa catalana. A Catalunya, la pràctica esportiva és molt important, més que en altres llocs de l'Estat, i fins i tot més que en altres països europeus de llarga tradició esportiva.

La xarxa associativa tenia diferents vessants. Per una banda els clubs esportius i les associacions, l'objectiu de les quals era purament desenvolupar l'esport, l'excursionisme –amb un arrelament important– o la gimnàstica. I per altra banda dins d'aquesta xarxa hi juguen un paper molt important també, durant molt de temps i actualment, les entitats de base no exclusivament esportives sinó culturals i esportives. En aquest sentit l'ateneisme hi té un paper fonamental des del principi.

Per exemple...

Per exemple l'Ateneu Català de la Classe Obrera, que neix els anys 60 del segle XIX ja fa classes de gimnàstica. No compta amb una secció formalitzada de gimnàstica, sinó que contribueix a la difusió de la gimnàstica entre les classes populars que hi estan involucrades. Posteriorment, ja en la segona meitat del segle XIX i durant el primer terç del segle XX, fins a la República, el paper, tant dels ateneus com de les entitats populars: biblioteques, biblioteques populars esportives, casals culturals, penyes, etc., és molt important. I no només a Barcelona, sinó en altres nuclis locals, ja que a Barcelona la xarxa de clubs esportius ja és forta des del principi i és en els nuclis de comarca on els ateneus, els casinos, les penyes, tenen un paper fonamental en la difusió i la popularització de les pràctiques esportives. Estem parlant d'esports populars: no es practica polo, ni hoquei o tennis. Es practica gimnàstica, atletisme, lluita grecoromana (principis del segle XX), futbol; aquests tipus d'esports més assequibles per a les classes populars i que són els esports que demanen.

Així, els ateneus ofereixen a la societat una variada oferta cultural i esportiva...

Els ateneus tenen un paper molt important en general en la cultura, supleixen les mancances de l'Estat, arribant on ell no arriba. Per exemple, als ateneus s'hi

podien fer classes de comptabilitat, posar-se al dia en determinats aspectes, tenien biblioteques, feien exposicions, conferències i, en un moment determinat, durant la segona meitat del segle XIX hi penetra la pràctica esportiva, perquè des dels ateneus consideren important la pràctica de l'esport per a la salut dels seus associats. És un fenomen que comença a tenir molt èxit a tot Europa i també arriba aquí i comença a tenir preponderància, els ateneus sempre han estat molt amatents al que passa a fora.

A les escoles públiques de la monarquia, les classes de gimnàstica són molt precàries, així doncs, com poden les classes populars començar a conèixer el seu propi cos, la higiene, a cuidar el cos i conèixer la pràctica de l'esport?

Als ateneus.

Exactament. És a través de les xarxes d'ateneus, els casals, o altres centres populars de cultura i esbarjo. Per tant podem trobar excursionisme i gimnàstica a gairebé tots els ateneus de finals del segle XIX. És a principis del segle XX quan el futbol comença a penetrar amb molta força. La societat no vol ser espectadora, vol practicar.

«Els ateneus
supleixen
les mancances
de l'Estat»

Per tant en gran mesura l'esport s'introdueix en la societat a través del teixit associatiu i dels ateneus. Com evoluciona?

A mesura que passa el temps, durant els anys vint i trenta, les seccions esportives es van sofisticant. Ja no només fan algunes classes de gimnàstica o programen excursions o activitats d'esbarjo, sinó que ja coneixen millor la pràctica esportiva. El seu paper no es limita a popularitzar l'esport, sinó que es dona a conèixer el reglament i s'aprofundeix en la pràctica. Allò que feien els clubs esportius, ara també ho fan els ateneus, la funció d'aprofundiment.

A partir dels anys trenta, la pràctica de l'esport esclata. La democratització de les lleis i les normatives fan que el nombre d'associacions populars i de base augmentin de forma exponencial, tal com ens indiquen els registres d'associacions populars i de base dels anys 31 i 32. Políticament i jurídicament es poden constituir i així creix l'ateneisme i algunes entitats es polititzen. En la mateixa mesura que els associats llegien Marx i Bakunin i anaven a classes de comptabilitat, aprenien a fer esport. Era una visió integral de la cultura. Els ateneus es feia tot, ho entenien com una única cosa: que és la cultura de la persona. Una dimensió de la cultura general, al mateix temps que llegien a la biblioteca i feien esport.

I s'ha d'entendre l'esport com un mitjà per transmetre valors i també cultura. A través de l'esport pots jugar molt...

Efectivament. Això ja està molt interioritzat en la nostra societat, en l'educació física escolar per exemple. Però en aquell moment en què l'Estat fallava en aquest sentit, i no hi havia educació física a les escoles, els ateneus jugaven aquest paper. La transmissió de valors es feia a través de la programació de lectures a les biblioteques, les ponències, les activitats i les classes de gimnàstica i les excursions. Però la dimensió de sociabilitat era molt important, relació i interrelació entre els associats. En una xerrada sobre l'escultura romànica, la sociabilitat es fa d'una manera, però en una excursió o en una sortida en bicicleta es fa de forma molt diferent. En una cursa atlètica o en una competició de futbol també es socialitza de manera diferent. És a través de la pràctica física de l'esport que l'entitat potencia la sociabilitat interna dels seus afiliats. Considero que és una activitat bàsica per aglutinar les entitats.

Hem parlat de diferents vinculacions dels ateneus i la pràctica esportiva en una interrelació constant.

Jo voldria destacar molt aquests papers que han jugat l'ateneisme i l'associacionisme de base en l'esport. En primer lloc en la difusió d'aquesta pràctica que venia

«L'esport servia per aglutinar i cohesionar les entitats»

«A l'ateneu s'hi feia cultura i només cultura, però és que l'esport és cultura»

Biografia

Xavier Pujadas i Martí (Barcelona, 1964) és doctor en història contemporània, dirigeix el Grup d'Investigació i Innovació en Esport i Societat (GRIES) i és *Fellow* de l'*European Committee in Sport History*. Autor de nombrosos llibres i desenes d'articles sobre història social, política y esportiva. Actualment és professor titular d'història de l'esport de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

de fora. L'esport modern venia d'Anglaterra bàsicament. Quines són les cèdules que difonen aquestes pràctiques esportives entre la societat que no en tenia ni idea i que veia a la gent amb pantalons curts i pensaven «on va aquest amb el fred que fa»? Aquest paper el fan els ateneus i els clubs esportius entre les classes populars.

En segon lloc, l'aprofundiment en el coneixement de les pràctiques. La tècnica, la normativa. Per a un obrer manual de l'any 25 que no podia ser soci del polo o del club de tennis on ho aprenia, això? A l'ateneu. I en tercer lloc, la dimensió de la transmissió de valors, de veure la cultura com un tot en què la biblioteca i l'esport en formen part.

«L'esport no s'ha posat de moda ara i els ateneus l'ofereixen, sinó que es porta fent des de sempre»

Una mica aquest és el paper que juguen els ateneus i el món associatiu en la difusió de l'esport. Quin paper juga l'esport actualment en els ateneus?

Aquí, distingiria entre l'actualitat més pura i fa uns quinze o vint anys. Anteriorment, l'esport jugava un paper molt interessant i important en la sociabilitat de l'entitat: servia per transmetre i per crear identitat, cohesió, pinya dins de l'ateneu. Quan es tenia una secció de futbol, per exemple, i competia, això creava identitat i cohesió entre els membres dels ateneus que hi

jugaven i els socis. I també creava una cohesió externa, en les competicions, a l'hora d'interrelacionar-se amb les entitats en competicions federades. A més del que ja hem comentat dels coneixements de la higiene del propi cos, la gestió del propi cos. Coses que no s'ensenyaven abans.

Ara bé, actualment l'esport ha passat a ser un factor fonamental en tota la societat. És present en tots els mitjans, el carrer està ple de gimnasos, i els ateneus han perdut una mica aquest paper, aquesta funció de difusió de l'esport ja que hi ha altres agents que la desenvolupen. Avui, el paper de l'esport dins dels ateneus és una forma més d'entrada de la societat a les entitats i fan que els ateneus es mantinguin al dia.

Actualment la majoria d'ateneus mantenen seccions esportives.

He pogut comprovar el vostre web que entre les entitats federades a la FAC gairebé totes tenen seccions esportives, sinó són excursionistes tenen voleibol de platja, escacs, tennis de taula o bàsquet. Si això no hi fos, els associats ho buscarien en altres llocs, perquè l'esport és present a la societat i hi ha una gran demanda d'activitat esportiva. I hi juga un paper molt important de manteniment de la modernitat i de la relació social dels propis associats que troben aquesta oferta

dins dels ateneus i hi participen, s'ho gestionen, s'organitzen i no cal que vagin fora. I, a més, té una llarga tradició, no és que s'ha posat de moda ara i els ateneus ho ofereixen, sinó que es porta fent des de sempre.

I fins hi tot alguns esports es van introduir per primera vegada al país a través dels ateneus...

L'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera és un gran exemple. Perquè són els que introdueixen per primera vegada l'esport a Igualada i no només amb el *corfbol*, més actual, sinó que han estat agents de difusió de l'esport en llocs on abans no es coneixia. Hi ha una llarga tradició que es manté, però ara que l'esport ja es present en tota la societat el seu paper dins de l'ateneu canvia.

L'esport garanteix el dinamisme de l'entitat?

Jo destacaria dues coses en aquest sentit. El manteniment de determinades seccions d'alguns esports, ja que no és el mateix una secció excursionista, que una de futbol o de voleibol de platja, pensant en segments d'edat, i la reinversió dels ateneus. És veritat que les estadístiques ens indiquen que s'han de fer canvis perquè els ateneus ara no poden fer la mateixa funció que fa seixanta anys perquè la societat ha canviat i possi-

blement s'han de reinventar ells mateixos, i una manera de fer-ho és a través de l'esport. Hi ha una entitat al Masnou que organitza una competició de voleibol de platja amb molt èxit. Aquesta és una bona manera de reinventar-se per captar joves, perquè de voleibol de platja jo ja no en faria! S'ha de ser molt àgil!

Això per una banda, i hi estic totalment d'acord. Però per altra banda, d'esport se'n practica a totes les edats, amb 80 anys es pot practicar activitat física. Així en un ateneu on hi hagi gent de 40, 50, 60 o 70 anys l'esport també pot ser un reclam. No voleibol, però sí activitats més adequades per a aquestes edats.

Fora d'això, la meva idea general és aquesta. Els ateneus neixen en un moment determinat amb una funció determinada que es va mantenint al llarg del temps, però les funcions van canviant amb el temps i els ateneus conserven algunes funcions i altres s'han de canviar, per això han de reinventar-se.

Moltes vegades el problema de l'espai complica aquesta reinversió, en canvi, però hi ha activitats com els triatlons que no necessiten una infraestructura.

«Si els ateneus no tinguessin seccions esportives, els socis ho buscarien en altres llocs»

La metàfora

S'identifica el món ateneístic amb la cultura, però s'exclou l'esport de la consideració de cultura. Segons Xavier Pujadas, aquest és un mal social general que prové d'una concepció arrelada durant segles de la separació entre cos i ànima. «Com si l'ànima i la cultura fossin una cosa superior i el cos fos una cosa terrenal. Has d'aprendre a llegir, formar-te espiritualment i ser més sa, però el teu cos també forma part de la persona i s'ha de cultivar.» Al l'ateneu, s'hi feia cultura i només cultura, però és que l'esport és cultura des d'aquest punt de vista.

Tornem als orígens. L'atletisme popular, que ja en els anys vint i trenta formava part de l'ADN dels ateneus i els centres populars que feien cultura i esport, durant la República aquests van acabar formant el *Comitè Català Pro Esport Popular* i estava farcit d'ateneus i penyes populars d'arreu de Catalunya que feien excursions, atletisme, curses populars. Era una forma fàcil i barata d'acostar l'esport a les classes populars i als sectors sense grans recursos. Això ara torna a tenir un atractiu molt important i segur que les entitats com els ateneus tenen molt a dir-hi.

«Si una secció esportiva neix des de la base, té garantit l'èxit»

Quina podria ser una bona manera d'incentivar els ateneus per crear una secció esportiva?

La forma de treballar dels ateneus és la millor forma de garantir que una secció tingui èxit, ja que per garantir la continuïtat d'una activitat aquesta ha de sorgir des de la base, de les assemblees. Les seccions es creen perquè ho demanen els socis. Ha de sortir del propi ateneu. No perquè un esport està de moda s'ha de crear una secció, però és important estar al dia del que passa a la base, que les entitats es coordinin, que utilitzin les xarxes. Estar connectat amb federacions i altres ateneus que poden ajudar a organitzar-ho és fonamental.

Comentàvem abans la tendència a deslligar cultura i esport. Hi ha algunes entitats que als seus estatuts hi especifiquen que no es practica l'esport...

Deuen ser poques, però pot ser. És possible que en alguns casos l'enfortiment de la pràctica esportiva a nivell social hagi portat a les juntes directives d'alguns ateneus a decidir eliminar l'esport dels seus estatuts per evitar que l'entitat es convertís en un centre majoritàriament esportiu. Però, en canvi, hi ha altres ateneus i entitats com els Lluïsos de Gràcia que es defineixen com a entitat cultural i esportiva directament.

Cada entitat és un món...

La diversitat també és important i, certament, cada entitat és un món i té un perfil. Ara parlàvem dels Lluïsos de Gràcia, que ha tingut un paper molt important en el bàsquet a Catalunya i Barcelona, com a planter de grans jugadors; també hi ha altres ateneus que han tingut aquest rol important. Ja abans de la guerra hi havia ateneus que tenien aquest paper en l'atletisme

per exemple l'Ateneu Enciclopèdic Popular, o en la lluita i la gimnàstica. Eren entitats culturals amb seccions esportives que tenien tant d'èxit i funcionaven tant bé que acabaven nodrint els esportistes federats que guanyaven medalles i títols. Altres entitats, en canvi, han mantingut l'activitat esportiva totalment popular, d'esbarjo, com una activitat més de cohesió interna, organitzaven activitats els caps de setmana, excursions, sortides. I aquesta diversitat és important. Perquè jo crec que els ateneus no s'han de convertir en entitats esportives. Ens equivocaríem, ja hi ha els clubs esportius que fan aquesta funció. Però se n'han de beneficiar i beneficiar l'esport perquè, en definitiva, l'esport és un reflex de la societat i els ateneus s'han de nodrir d'aquestes inquietuds si volen mantenir-se com a actors actius. Però són funcions diferents.

Quin futur té l'esport base?

És complicat. És cert que se'n parla molt, però ni els mateixos presidents de les federacions ho saben. El que és segur és que cal reinventar-se en moltes coses, algunes hauran de canviar i d'altres desaparèixer. Les escoles d'esports de base per a gent jove ho estan passant malament en algunes pràctiques, perquè els nens tenen avui en dia tants estímuls que no els pots demanar que sacrificuin dues o tres tardes a la setmana per entrenar-se, depèn quina pràctica demana molta dedicació. És complicat el futur de l'esport de base. Hi haurà d'haver canvis que hauran de passar per les pràctiques noves més populars. La sociologia de l'esport ens diu que els interessos de la gent que avui dia fa esport no són els mateixos que fa trenta anys. La competició, l'autosuperació, la notorietat ja no són els reclams.

Ara es busca l'espectacle, hi ha molt espectadors. Però la realitat és que a l'hora de practicar es busca el culte al cos, fer salut, mantenir-se en forma, divertir-se amb els amics. Els valors són diferents, tot i que segurament hi ha molta més gent que fa esport en comparació a fa vint anys. Així el futur de l'esport haurà d'adaptar-se a aquestes noves tendències.

Els valors canvien i els ateneus, les entitats d'esport de base i les federacions han de reinventar-se cada vegada, no podem pensar que tot continua immutable. I cada vegada les coses canvien més ràpidament.

Hi ha empleats que no s'obliden mai

El programa Incorpora de l'Obra Social "la Caixa" treballa des de fa anys per facilitar que milers de persones amb dificultats especials tinguin, com l'Eugènia, una oportunitat laboral.

I tot això, gràcies a la complicitat de les més de 17.000 empreses que ja col·laboren amb nosaltres.

Si creu que ha arribat el moment de donar un gir social a la seva empresa, sumi's al nostre programa d'integració laboral. Descobrirà que hi ha empleats que el faran créixer cada dia.

Informi-se'n i conegui tots els avantatges d'unir-se a Incorpora de "la Caixa".

902 22 30 40
www.incorpora.org

[Tu] ets l'Estrella.

Jugar a reinventar-se

L'esport forma part de l'essència dels ateneus. Per entendre la història de l'associacionisme català cal parlar-ne perquè, ja sigui de forma directa o indirecta, ha marcat la trajectòria de les entitats. És una eina per transmetre valors, cohesionar i socialitzar. Per aquest, motiu la temàtica central d'aquesta revista gira entorn de l'esport, un tema que ens serveix per afrontar arguments com la gestió econòmica de les entitats, la dinamització i l'obertura a nous socis.

Hem parlat del passat i del futur de l'activitat esportiva a les entitats amb en Xavier Pujadas, professor expert en història de l'esport. Ens hem trobat amb l'actual president de la Federació Catalana de Basquetbol, en Joan Fa, per conèixer la realitat de l'esport català vista des d'una entitat de referència. I hem convocat representants dels ateneus per debatre sobre el paper que juguen les seccions esportives dins les entitats culturals.

Un tema recurrent és l'espai: una limitació a l'hora de programar activitats, innovar i créixer. Des dels ateneus som conscients que cal adaptar les necessitats dels socis i de les entitats a les estructures amb què comptem i programar el creixement en funció de les possibilitats de cadascú. Per això costa imaginar que arreu del territori hi ha equipaments municipals buits o tancats: teatres, poliesportius, biblioteques. Edificis i espais construïts en època de bonança que ara no es poden mantenir o que simplement són excessius per a l'oferta real.

És inevitable parlar de la crisi econòmica que afecta tots els aspectes de la societat. Som conscients que arriben temps de vaques magres. Les retallades estan a l'ordre del dia i els pressupostos per a l'any que ve de les administracions públiques s'han aprimat tant que costa reconèixer-los. Les subvencions i les ajudes que atorguen les administracions ara no són cap garantia i cal estrènyer el cinturó.

Potser sí que aquesta crisi servirà per reforçar els ateneus i les associacions culturals. Perquè la història demostra que ens hem adaptat als nous temps, que malgrat les dificultats s'ha tirat endavant, sent pioners en oferir serveis i en promocionar la cultura. I com no, l'esport. Perquè l'esport també és cultura.

Javier Gómez

Assessor en assegurances
de la FAC

La cobertura de les entitats en responsabilitat civil

QUÈ ASSEGUAR I COM ASSEGUAR-HO PER GARANTIR LA COBERTURA DE LES ENTITATS EN RESPONSABILITAT CIVIL?

Abans de respondre aquesta qüestió és molt important **aclairir el concepte de tercer** i com s'han de tractar aquestes entitats amb socis:

Per definició es considera **tercer** «qualsevol persona física o jurídica que no tingui cap relació contractual ni familiar amb el responsable del fet de què es deriva una possible responsabilitat». Per tant, segons això, **un soci no podria ser considerat tercer** perquè manté una relació amb la entitat de tipus econòmic amb el pagament d'una quota. És, per tant, absolutament imprescindible que en qualsevol contracte d'assegurança dels quals ara parlarem hi aparegui la següent clàusula: «**es fa constatar que a efectes de la cobertura de responsabilitat civil, tindran la consideració de terceres persones els socis i els seus familiars i convidats**».

QUINES COBERTURES DE RESPONSABILITAT CIVIL HEM DE TENIR EN COMPTE LES ENTITATS?

Bàsicament existeixen dos tipus de cobertures de responsabilitat civil que poden afectar les entitats sense afany de lucre.

En primer lloc, la del propi ateneu com a entitat, propietària o no, però que fa ús d'una instal·lació, i que a més organitza activitats per als socis o per al públic en

general. Aquesta responsabilitat és la que normalment està inclosa en les pòlisses de les instal·lacions o en una pòlissa específica de responsabilitat general. En aquest cas és molt important tenir en compte els següents aspectes:

- que la **descripció de l'activitat** indicada a la pòlissa es correspongui amb l'activitat real de l'ateneu. És a dir, si l'ateneu organitza excursions, teatres, balls, etc. això ha de quedar clar per estalviar-se problemes en cas d'alguna reclamació produïda durant aquestes activitats. Si no s'especifica es pot entendre que l'ateneu només organitza activitats en les seves instal·lacions.
- que la **variable de càlcul** del cost d'aquesta cobertura o pòlissa estigui actualitzada. Així com a les pòlisses de danys el càlcul es fa segons el valor de l'edifici o del contingut, en aquest cas normalment s'utilitza el número de socis o la facturació. Qualsevol opció és correcta, però és necessari que estigui actualitzada perquè no pugui produir-se cap problema si la companyia detecta una diferència important entre la dada real i la indicada a pòlissa.
- cal parlar del **capital que cal assegurar**. Fins fa poc, això era una decisió del contractant de la pòlissa i no existia una normativa al respecte. Ara amb la publicació de la Llei 11/2009 de 6 de juliol de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives i la posterior aprovació del decret que aprova el reglament, aquest capital s'estableix en

funció de l'aforament autoritzat. Així, parlem d'un capital mínim de 300.000 € i un escalat que arriba a 2.000.000 € per a aforaments superiors a 2.500 persones.

El segon tipus de responsabilitat civil que afecta a les entitats és la **responsabilitat civil de la junta directiva de l'entitat**. Cal aclarir que en cap cas aquesta garantia es pot incloure en cap pòlissa de danys ni de responsabilitat general, i s'ha de tractar d'una manera específica.

Aquesta responsabilitat es recull a l'article 312-14 de la Llei 4/2008 del 24 d'abril, del llibre tercer del Codici civil de Catalunya, relativa a las persones jurídiques que diu:

«Les persones jurídiques responen pels danys que l'òrgan de govern, els membres d'aquest o altres representants causin a terceres persones, per acció o omissió, en el compliment de les funcions que tenen encomanades, sense perjudici de la responsabilitat directa i solidària, per fet propi, de la persona o persones causants del dany».

És a dir, els membres de l'òrgan de govern responen dels danys que causin a la entitat o a un tercer per incompliment de la llei, incompliment dels estatuts i actes o omissions negligents en l'exercici de les seves funcions.

En resum, els membres de la junta, en cas d'una reclamació i posterior sentència, podrien arribar a haver de fer front amb el seu patrimoni personal a la indemnització. Realment en les entitats sense afany de lucre és difícil que això pugui arribar a passar, però no és menys cert que qualsevol reclamació d'aquest tipus, encara que al final acabi en res, pot suposar un desgast personal per als membres de la junta i per a la pròpia entitat a nivell d'imatge, costos jurídics i multes administratives. És per això que aquestes pòlisses tenen un tractament específic. No només garanteixen el possible pagament d'una indemnització, sinó que també inclouen despeses jurídiques, despeses d'investigació, despeses de restitució d'imatge i pagament de multes administratives.

Cal dir que al nostre país no existeix una cultura sobre aquest tipus de responsabilitats i molt menys per a entitats sense afany de lucre. Les companyies que treballen en aquest ram parlem d'accionistes, borsa, entitats participades, exportació,... termes totalment fora de lloc en les activitats dels ateneus i les associacions, per això, des de la Federació d'Ateneus de Catalunya, estem treballant per adaptar aquestes condicions a les problemàtiques d'una entitat sense afany de lucre, tant en cobertures i, en llenguatge com sobretot en el cost mesurat al risc real.

La responsabilitat implica culpa, però implica també que existeix una reclamació. És a dir, la possible responsabilitat comença per la recepció d'una reclamació per part d'un tercer que creu estar afectat per accions, omissions,... derivades de les activitats i decisions de l'entitat. Sense aquesta reclamació no pot existir una cobertura de responsabilitat. Després ja es decidirà amb un acord o davant del jutge qui té raó i l'import que cal indemnitzar.

publicitat

APOFITA ELS NOSTRES
DESCOMPTES PER A
MIBRES FAC

Bardet
Solucions de mobilitat

Totes les factures y el planning en un click!

GESTIONA
EL TEU COMPTA

Des de la nostra àrea client

Ramon Amigó: Territori, llengua i nació

Ramon Amigó

La construcció de la història nacional no és concebible sense l'articulació de lideratges intel·lectuals i morals comarcals, que són la plataforma sobre la qual recolza l'obra de recobriment col·lectiu. En aquest sentit, la biografia del filòleg reusenc autodidacte Ramon Amigó Anglès (16.01.1925-16.09.2011) s'identifica amb el compromís patriòtic des de l'estudi conscient del territori i la participació en iniciatives culturals ciutadanes. Però com?

Cal destacar, durant la postguerra, el mestratge fonamental de la professora Teresa Miquel envers Ramon Amigó qui, a la segona meitat dels anys quaranta, participà en concentracions culturals clandestines, conegudes amb el nom de «maquis poètic». També cal remarcar que el 1949 fou un dels col·laboradors dels Amics de la Poesia, sota l'aixopluc de la Secció de Literatura de l'aleshores reobert Centre de Lectura.

Ultra això, la seva vinculació amb l'excursionisme científic el féu interessar pel coneixement històric i lingüístic dels termes del Camp de Tarragona. La seva relació essencial amb el geògraf Josep Iglésies i amb l'erudit i activista Joaquim Santasusagna accentuaren l'interès d'Amigó per l'estudi conscient del territori, que es definí en la intervenció activa a l'Associació Excursionista de Reus (1947) i en la catalanització del seu *Butlletí*, a partir dels anys seixanta. D'altra banda, els seus primers treballs possibilitaren la participació en la reedició de la guia excursionista *Les muntanyes de Prades, el Montsant i serra de la Llana* (1960).

El 1961, el filòleg traspasat impulsà, juntament amb un altre professor, Robert Miralles, l'organització de cursos de català vinculats amb la Junta Assessora d'Ensenyament d'Òmnium Cultural, amb l'objectiu de congriar un nucli de professors preparats per a difondre'n el mestratge. A partir de 1966 aquest projecte s'impulsà amb l'organització de la Secció de Formació del Fòrum Joventut, associació que comptava amb el suport implícit de la Prorogal de Sant Pere de la ciutat.

Cal valorar, d'altra banda, la participació de l'estudiós en dues associacions ciutadanes d'especial significació: l'Associació d'Estudis Reusencs i El Centre de Lectura. A la primera entitat que donava compte de les recerques històriques sobre Reus i el Baix Camp, Amigó hi exercí la funció de secretari entre 1959 i 1975, període que, sota el seu impuls, significà la catalanització definitiva dels documents interns d'aquesta institució. També en fou president entre 1979 i 1997, etapa durant la qual es redactaren uns nous estatuts (1984) i es publicaren recerques circumscrites a un criteri de major definició filològica. La presidència del Centre de Lectura fou exercida entre el juny de 1973 i el juny de 1975, amb la continuïtat de publicació de la *Revista* de l'entitat i amb l'adscripció a actes com la Flama de la Llengua d'afirmació nacional.

El vesant filològic d'Amigó a través de la seva intensa vinculació amb la Societat d'Onomàstica i l'Institut d'Estudis Catalans es definí en la seva primera recerca, *Els topònims de la ciutat i del terme de Reus* (1957), publicada per l'Associació d'Estudis Reusencs. Aquest treball, premi Eduard Brossa de la Societat Catalana de Geografia, comptà amb un extens pròleg del seu referent, Josep Iglésies. Aquesta professionalització féu que a començament dels anys seixanta Joan Coromines el cridés a col·laborar en l'*Onomasticon Cataloniae*. Aquesta etapa comptà amb la col·laboració des de 1960 a la revista *Serra d'Or* i la publicació d'altres dues obres: *Els topònims del terme municipal i poble de la Mussara* (1963) i *Toponímia i termes municipals i nuclis de població de Castelleu del Camp i d'Almòster* (1968).

La plena identificació de Ramon Amigó Anglès amb la seva ciutat de naixement resta reflectida en el seu assaig de caire memorialístic, *Homenatges, debats i records de muntanya* (2005); mentre que la seva darrera obra científica publicada en vida ha estat la miscel·lània *Onomàstica i llenguatge. De cap a cap del país* (2011).

Treball honest i lleialtat a la pàtria caracteritzen la seva trajectòria.

Ara hem de treballar en xarxa

Cinc federacions vinculades al món de l'associacionisme cultural s'uneixen dins la Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs. Així neix l'Espai A, una iniciativa del CPCPTC i del Departament de Cultura.

Disset ateneus són els escenaris escollits per representar les millors propostes artístiques del moment creades des del món amateur a Catalunya. L'objectiu no és el benefici econòmic, sinó permetre amortitzar les produccions dels grups participants i dinamitzar unes sales que en alguns casos passen bona part de l'any sense programació. Aquesta és la finalitat del treball en xarxa: autofinançament, promoció dels espectacles i aprofitament dels recursos.

Però per aconseguir-ho caldrà una gran implicació de totes les parts, des dels ateneus als grups participants. Caldrà esmerçar esforços imaginatius per fer promoció dels espectacles i aprofitar tots els recursos que es tinguin a l'abast.

Sabem que és una tasca que requereix temps i esforç, que necessita del factor voluntariat. Però confiem en el projecte i creiem, per sobre de tot, en la necessitat de tenir cura de la cultura amateur i el món atencístic.

Salvador Casals

President de la Federació d'Ateneus de Catalunya

Tenir o no tenir, aquesta (no) és la qüestió

Imagineu-vos que la sala d'estar-menjador de casa vostra és de la vostra propietat però que a la porta d'accés hi ha un pany la clau del qual està en mans de l'Ajuntament del vostre poble o ciutat. Imagineu-vos que si algun dia teniu una visita o voleu fer un dinar familiar heu de demanar permís per poder-ho fer. Imagineu que teniu un paper signat on diu que podeu usar la sala d'estar-menjador uns quants dies l'any (uns deu aproximadament) amb previ avís i sempre i quan des de l'Ajuntament no s'hagi d'utilitzar.

Bé, aquesta és la imatge més gràfica que se m'acut escriure per explicar-vos quina és la sensació que ens produeix als ateneistes el fet que el nostre teatre sigui municipal. És evident que l'acord que es va prendre en el seu moment (1987) devia semblar més que just: el teatre queia i l'Ajuntament agafava el compromís de reformar-lo a canvi de la cessió del seu ús durant setanata-cinc anys, és a dir, que es retornarà l'any 2062. Ara, vist amb una mica de perspectiva, creiem que aquestes negociacions a tan llarg termini poden coartar el futur d'una entitat.

El president de l'Ateneu, Miquel Canet, ja ha demanat en més d'una ocasió a l'Ajuntament de la ciutat, que es cedeixi una part de la gestió del Teatre Municipal a l'Ateneu Igualadí per intentar fer rendible aquest espai i poder fer més fàcil la gestió global de l'entitat. Els anteriors governs de la ciutat no van parar gaire atenció a aquesta proposta en un moment en què els recursos no eren un problema per a les administracions. Ara la situació és molt diferent: els ajuntaments no tenen diners i potser hauran de cedir part de la gestió per «no poder atendre», i tornarem a ser nosaltres, «els més barats», com ens definia l'expresident de la Federació d'Ateneus, Pere Joan Pujol, els que haurem de mantenir el caliu de la cultura.

Per a Shakespeare la qüestió no era tenir o no tenir, sinó ser o no ser i per sort això ho tenim clar: encara que no tinguem, SEREM. Però tot i l'evidència no me'n puc estar de dir-ho: si es pot tenir és una mica més fàcil SER.

Francina Cirera
Gerent Ateneu Igualadí

De l'esport a la cultura

El Grup Excursionista i Esportiu Gironí (GEiEG) va ser fundat el 1919 per un grup d'amics amb l'objectiu de «fomentar l'excursionisme i les bel·leses naturals de la nostra geografia».

Aquest component social inherent al GEiEG des dels seus orígens és el que ha fet que «el Grup», com popularment es coneix, s'adaptés a les necessitats que en cada moment ha tingut la societat gironina i la història del nostre país. La inquietud i el sentiment de país va portar-nos a expandir el ventall d'activitats del que en principi era un club esportiu cap a temes culturals i projectes de ciutat. L'evolució social més recent ens convida plàcidament a dur a terme també tot un seguit d'activitats socials i de lleure que afavoreixen la pedagogia, la vida en família i el benestar.

Quan hom vol integrar l'esport al seu dia a dia, no pot oblidar altres parcel·les com la família, la feina, l'oci... I de fet, el que la nostra entitat ha fet i porta fent, és el mateix. L'esport és una vessant del benestar i així es concep al GEiEG des dels seus orígens, però ens sentiríem excessivament marginadors si obviéssim els altres paràmetres dels quals us parlàvem.

Convertir una entitat esportiva en una punt de trobada social tots sabem que és relativament senzill. La idiosincràsia de l'ésser humà ens aboca a aquest fet de manera gairebé irremeiable. Però sí que sorprèn que a partir d'uns orígens esportius puguem acabar difonent cultura i treballant pel benestar social de les famílies. Al GEiEG ho fem. Precisament perquè l'impuls més humà

i social ens hi porta. Ha estat una evolució espontània, poc premeditada, però que en canvi, ens aporta moltes satisfaccions personals i en la qual ens sentim especialment còmodes.

Ara bé, això té un handicap important a l'hora de definir-nos. O millor dit a l'hora que se'ns entengui. Entitat esportiva, cultural i social, diem. I és que ho som tot! Malgrat imaginar com funciona tot aquest engranatge i de forma harmoniosa no és del tot senzill. Per això, potser, des d'aquestes línies, us convidem a visitar-nos, a conèixer-nos, i així, potser tots junts, aconseguirem fer una feina més rodona.

Francesc Cayuela López
President del GEiEG

publicitat

KBQ'FAN

Marketing i Publicitat, S.L.

93 575 06 91

www.kbqfan.com
kbqfan@kbqfan.com

MANIPULACIONS

Mailings, embossaments, campanyes
promocionals

DISTRIBUCIONS

Bústia a bústia, cartells, paqueteria
i correspondència

VENDA MÀQUINES ENQUADERNAR

Nou sistema
Enquadernat en 90 seg.
Fins 340 pàgines
Dossiers, Llibres
Permet afegir pàgines

Quin és el perfil dels nous associats?

Els ateneus experimenten canvis i s'adapten a les transformacions socials, amb ells també canvien els socis, en edat, inquietuds i implicació. Per això hem preguntat a tres entitats quin és l'actual perfil dels nous socis que s'incorporen als ateneus.

EDUARD GALOBARDES

President del Casino Llagosterenc.
Llagostera

Els nous socis del Casino Llagosterenc són majoritàriament persones que es troben lligades a activitats que organitza el Casino. Com que tenim escola de música i dansa i fem diverses activitats de lleure com per exemple balls de saló, *country*, sevillanes, pilates, i també tenim un grup de teatre, ens trobem que les persones que fan aquestes activitats moltes vegades es fan socis, sigui per que el fet de ser soci reporta algun avantatge, sigui perquè a partir de la coneixença de l'entitat s'estableix un vincle emocional.

Per això, la majoria són molt joves, de categoria infantil i juvenil i també es fan socis alguns dels pares i mares d'aquests joves. Però també hi ha socis de mitjana edat que provenen també majoritàriament de les activitats esmentades. Hi ha també un grup de socis d'origen estranger, residents al nostre municipi, més o menys usuaris de les instal·lacions i que es fan socis per simpatia amb la institució del Casino, per responsabilitat social, i per les activitats que s'hi fan. En aquest grup hi ha socis d'origen tant europeu (holandesos, alemanys...) com de fora de la Comunitat Europea.

A més procurem obrir l'ús de les nostres instal·lacions a totes les altres entitats del poble, cosa que facilita que persones que són actives dins la vida social de Llagostera, a través d'altres entitats, també es facin socis del Casino Llagosterenc. Per últim, és també freqüent que els socis que tenen un fill, tant bon punt neix la criatura, el facin soci.

XAVIER RUBIRES

President de la Societat Cultural La Muni-enca, la Múnia, Castellví de la Marca

Aramateix no podríem definir un perfil clar, ja que hi ha grans dificultats per aconseguir nous associats i mantenir els que en són. De manera tradicional oferim balls per a les principals festes del municipi i cinema cada diumenge. Fa un parell d'anys vam començar amb alguna sessió destinada a públic infantil i enguany, recollint inquietuds palpables, estem impulsant la creació de dues seccions. Creiem que si oferim quelcom atractiu aconseguirem atraure'n de nous.

Hem focalitzat els esforços en dos franges d'edat diferents. La Secció de tennis de taula està destinada a joves d'entre deu i vint anys i ha tingut una bona acollida i hem aconseguit algun soci nou. L'activitat «Tastets de teatre» està destinada a majors de setze anys i té el seu origen en la finalització de les obres de restauració de la caixa escènica de la Sala de la Societat. Fa dos mesos que vam començar el curs i ja hi ha qui no és soci i ha manifestat la voluntat de ser-ho per formar part d'aquests «Tastets» i qui sap si més endavant fem quelcom més agosarat com una secció de teatre. Coses més verdes, per madurar encara, serien una secció de BTT, un cine-fòrum...

Per tant dir-vos que el perfil del nou associat és aquell per al qual fem coses atractives i amb continuïtat. És responsabilitat de la Junta que presideixo no només la gestió del que tenim, sinó imaginar, innovar, crear per tal de fer atractiu aquest bé comú.

ADELA FARRÉ

Presidenta dels Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa

No existeix un perfil concret i únic que caracteritzi els nous associats, potser per la pròpia diversitat i amplitud de les nostres activitats, que van des de les arts plàstiques o la fotografia, al teatre, la música (jazz i coral), el cinema o la literatura. Sí és veritat, tanmateix, que el tret comú dels socis és que són creadors actius, tot i que no professionals. Es tracta de persones que fan creació plàstica, ja sigui a l'estudi de pintura i a les sessions de model que s'ofereixen, o amb les propostes interdisciplinàries del Laboratori Creatiu; o persones que s'incorporen per col·laborar, com actors, escenògrafs, tècnics... amb el nostre grup de teatre; cantaires del Cor Montserrat; joves músics que sovintegen la Nova Jazz Cava.

També hi ha nous socis que han conegut l'entitat a través de les conferències i xerrades de pensament i literatura que s'ofereixen cada setmana i que volen donar suport a la nostra tasca cultural, tot gaudint dels avantatges que els dona ser soci/sòcia per accedir als diversos actes que munta l'entitat (més de 300 a l'any). Gràcies a diversos acords, els descomptes per a les activitats es fan extensius a altres actes culturals de la ciutat.

Però, amb tot, no hi ha un únic perfil pel que fa a edat o formació. La proporció d'homes i dones és pràcticament igual, i l'arc d'edat es mou entre els 25 i els 55 anys, amb més pes de les franges de més edat.

APRENDRE A DESAPRENDRE

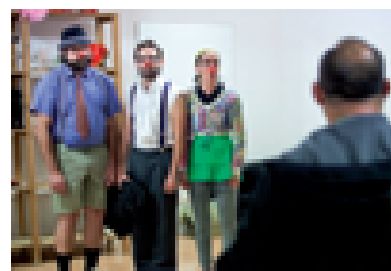
El Taller de la Imbecil·litat consisteix en desaprendre tot el que sabem per trobar el clown que portem a dins. Aquesta és la filosofia de Pep Vila, actor i exmembre d'Els Joglars que utilitza la imbecil·litat com a eina pedagògica.

Som a l'era del coneixement. En un moment en què és fonamental per ser competitiu, saber sempre més i aprendre el més ràpidament possible, la idea de desaprendre trenca amb els esquemes socials. «Fer un pas enrere i tornar-nos una mica més ignorants, partir de zero i començar a aprendre» aquesta és la filosofia que proposa Pep Vila amb els seus tallers de la imbecil·litat.

Aquesta experiència va passar pel Casal Societat la Principal de Vilafranca durant el mes de juliol de 2011. És una iniciativa que ofereix la possibilitat d'entrar en contacte amb el *clown* que tots portem a dins. Tal com explica Pep Vila «estem preparats per ser ràpids, segurs, intel·ligents, ho fem massa bé per al *clown*, en sabem massa». Per aquest motiu ara toca oblidar tot el que hem après i *desconstruir-nos*. «El *clown* no sap fer res, i d'això en fa un art».

El taller que va ser tot un èxit, es va plantejar en format de monogràfics i van participar-hi catorze persones, entre alumnes i no alumnes. Tots asseguts en rotllana es van ajustar un nas de pallaso i van començar a desaprendre. «Va ser un treball molt curiós, basat en la mínima acció buscant la sensació de pèrdua, el ridícul no forçat» explica la Mireia Mestres professora i codirectora de l'EFIT, l'Escola de Formació i Iniciatives Teatrals del Casal. «Resulta molt interessant veure com cal bandejar els tòpics i centrar-se només en la genuïnitat de la impressió més bàsica per tal de comunicar autenticitat hilarant a l'espectador».

Els participants van sortir molt satisfets, coincidint que el procés de sanejament és molt més complicat del que pot semblar d'entrada. És necessària una pèrdua de la intel·ligència amb l'ajuda de la complicitat i el joc per descobrir «el petit imbecil que tots portem a dins».

Imatges del Taller de la Imbecil·litat amb Pep Vila. Casal Societat la Principal de Vilafranca del Penedès

EL TEATRE: EINA DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL

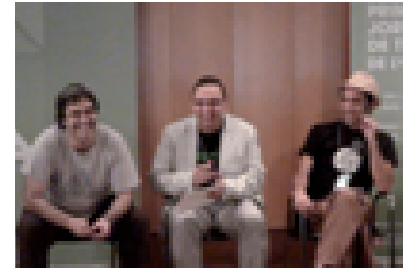
El teatre forma part de l'essència dels ateneus, però es transforma i adopta múltiples matisos. És el cas del Teatre de l'Oprimit, que no es limita a ser un monòleg entre l'actor i el públic, sinó que busca una reacció un diàleg per convertir el públic en *espect-actrius* i *espect-actors*. Des del 2010 a l'Ateneu Popular de Ponent de Lleida es duen a terme unes jornades sobre aquestes tècniques de teatre social, una eina combativa i de pau.

Una experiència teatral participativa sobre Teatre de l'Oprimit és el que ofereixen la companyia teatral dels oprimits i les oprimides, La Comunicativa. Aquest col·lectiu, que es constitueix el mes de febrer de 2010 després que una desena de persones assistissin als tallers sobre teatre social que s'organitzaven a Lleida i Albelda des del 2008, reclama l'ús de les arts escèniques com a eina d'intervenció sociocultural.

El grup vol potenciar aquesta nova forma d'acostar-se als temes socials des de les arts escèniques i per aquest motiu enguany ha organitzat les **Segones Jornades de Teatre de l'Oprimit** amb el suport de l'Ateneu Popular de Ponent i el Departament de Cultura. La primera edició d'aquestes jornades es va fer l'any passat, quan la companyia comptava només amb pocs mesos de vida.

La Comunicativa no són un grup de teatre convencional ja que el producte que ofereixen no té com a finalitat ser consumit, sinó transformat. D'aquesta manera cada posada en escena és única i irrepètible, perquè és el públic que la fa diferent cada vegada. Des del teatre fòrum es mostren conflictes socials amb què ens podem trobar cada dia i s'aporten solucions i nous punts de vista a aquestes problemàtiques.

Una vegada més és un ateneu l'espai protagonista d'una activitat innovadora, en aquest cas el Teatre de l'oprimit, que acostia a la societat una nova forma de fer teatre, prova de la connexió de les entitats culturals amb els canvis i les inquietuds populars.

Imatges de les Jornades del Teatre de l'Oprimit organitzades per La Comunicativa. Ateneu Popular de Ponent de Lleida

Ateneus a la riba del Llobregat

- (1) *Molins de Rei:*
 Joventut Catòlica (1879)
 Foment Cultural i Artístic (1921)
 Federació Obrera (1918)
 Centre Excursionista de Molins de Rei (1961)
 Ateneu Mulei (2007)
 Casal Autogestionat de Joves La Mola (2008)
- (2) *Sant Vicenç dels Horts:*
 Societat Cultural la Vicentina (1871)
 El Centre Catòlic (1880)
 Ateneu Familiar (1924)
- (3) *Santa Coloma de Cervelló:*
 Ateneu La Unió (1882)
 Societat Recreativa (1959)

De tradició agrícola i ramadera, el Baix Llobregat es va convertir amb la industrialització en un potent motor del país. En aquesta terra fèrtil i pròspera, comencen a aparèixer a finals del segle XIX entitats culturals que van teixint un entramat associatiu fort i compacte que encara avui caracteritza les vil·les i ciutats d'aquesta comarca.

L'esclat de la industrialització a Catalunya va portar al Baix Llobregat grans fàbriques tèxtils. La seva proximitat amb Barcelona i els nombrosos recursos hidràulics feien d'aquesta zona un enclavament òptim per als industrials. Demogràficament es produeix un creixement important a Molins de Rei, Sant Vicenç dels Horts i Santa Coloma de Cervelló gràcies a la construcció de colònies i finques al voltant de les fàbriques per donar allotjament als treballadors.

«El Baix Llobregat es caracteritza per un teixit associatiu molt arrelat»

A partir de 1855 amb la inauguració del ferrocarril que passa per Molins de Rei es consolida la importància d'aquesta zona històricament dedicada a l'agricultura i la ramaderia que poc a poc es transforma en un motor industrial. Paral·lelament arriba amb força l'embranchada de l'associacionisme que es manifesta a tot Catalunya i el teixit associatiu s'expandeix. La creació de noves associacions propicia l'enriquiment de l'oferta cultural a més de canalitzar les reivindicacions socials dels seus associats.

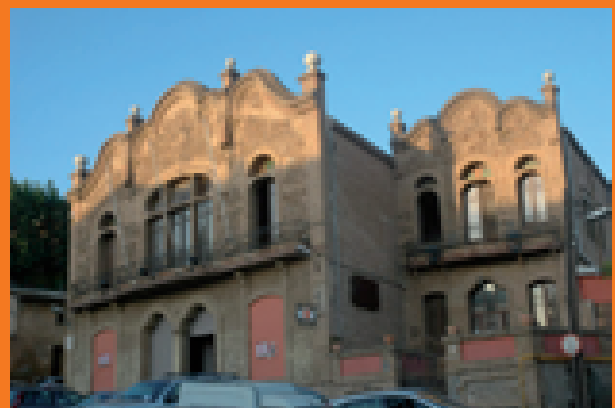
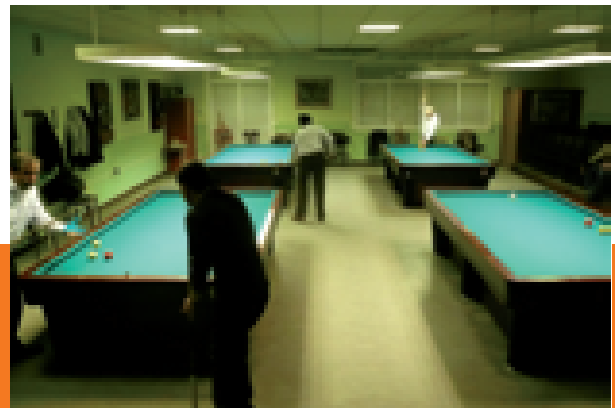
A LES ACABALLES DEL SEGLE XIX

El Baix Llobregat inicia el darrer terç del segle XIX marcat i precedit per conflictes bèl·lics llargs i la crisi de la fil·loxera. No obstant això, és en aquest context on comencen a aparèixer les primeres entitats associatives. El 1871 neix a Sant Vicenç dels Horts la **Societat**

Cultural la Vicentina amb l'objectiu de «proporcionar als seus associats i en general als veïns del poble [...], honest esbarjo i lícites diversions». Aquesta entitat està situada en un edifici que fou construït a principis del segle XX quan el municipi va viure una primera onada de gent benestant procedent de Barcelona que van aixecar edificis en estil modernista i noucentista.

A Molins de Rei el 1875 apareix, de la inquietud d'uns pares vinculats amb la Parròquia, la *Escuela Dominical de Niños* per millorar la formació religiosa, cultural i musical dels seus fills. Aquesta entitat acabarà convertint-se el 1879 en la **Joventut Catòlica**. Al 1920 comença la construcció de l'actual edifici de l'entitat que s'inaugurarà oficialment l'any 1922.

Amb una filosofia molt semblant a la de la Joventut Catòlica es crea el 1880 el Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts que acollirà una escola dominical i de formació nocturna, una biblioteca i un grup de teatre.

Foment Cultural i Artístic de Molins de Rei

(Dalt) Foment Cultural i Artístic de Molins de Rei
(Baix) Façana La Peni de la Joventut Catòlica de Molins de Rei

A principis del segle xx es crearan noves seccions com l'Orfeó Vicentí (1915) i l'esbart dansaire (1921). Fins que, fruit de la gran activitat social i humana, es veuran impulsats a construir, el 1923 l'espai actual que permetrà ampliar i crear noves seccions.

La Colònia Güell es funda a Santa Coloma de Cervelló l'any 1881. Un any més tard neix l'Ateneu La Unió amb l'objectiu d'aportar esbarjo i enriquiment cultural als habitants de la Colònia. Aquest ateneu va ser fundat i organitzat pels propietaris de la fàbrica i la Junta estava formada per homes de confiança. Ens hem d'esperar fins a la instauració de la República perquè els treballadors prenguin la iniciativa i se'n facin càrrec de forma independent.

EL CANVI DE SEGLE

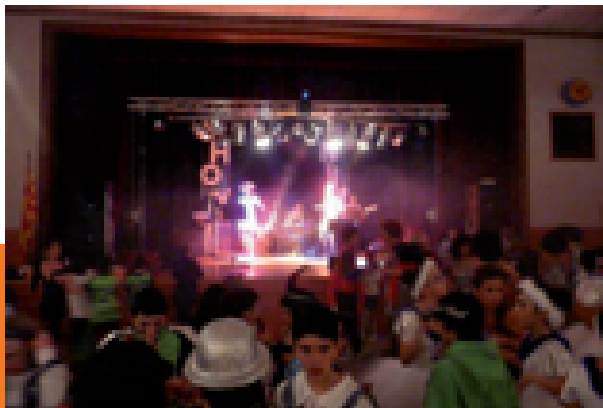
Comença el segle xx i apareixen nous ateneus i associacions culturals. Amb l'objectiu de promoure la convivència i la fraternitat i constituir-se com a motor

cultural, el 1921, neix a Molins de Rei el **Foment Agrícola, Industrial i Comercial** de la unió de varies associacions i que acabarà anomenant-se **Foment Cultural i Artístic**. El 1918 dos anys abans s'havia creat la **Federació Obrera**, que sorgeix del sindicat Les Tres Classes de Vapor. Aquesta entitat, durant el franquisme, serà espoliada i retornada posteriorment al municipi.

Algunes entitats sorgeixen de les discrepàncies, com és el cas de l'**Ateneu Familiar** que es funda l'any 1924 per uns socis de la Vicentina que abandonen l'entitat. En aquest ateneu, durant la primera meitat del segle xx van agafar molta popularitat les projeccions de cinema que es feien dues vegades per setmana. Aquesta activitat va perdre volada amb l'arribada de la televisió i amb el temps la sala es va transformar en una discoteca.

Amb la República els ateneus es converteixen en centres de debat polític, com a la Colònia Güell. Però amb l'esclat de la Guerra Civil es produeix una fractura a la vida social, l'Ateneu la Unió passa a mans dels falangistes i algunes entitats com el Centre Catòlic tanquen les seves portes.

La postguerra representa una revifada per a la indústria que atraurà nombrosa mà d'obra procedent de Múrcia, Andalusia i Extremadura sobretot a Molins de Rei que en pocs anys duplicarà la població.

(Dalt) Societat Recreativa de Sant Coloma de Cervelló.
(Baix) Ateneu La Unió de la Colònia Güell.

Façana de l'Ateneu La Unió de la Colònia Güell.

SOBREVIURE A LES PROHIBICIONS

Amb el franquisme els ateneus comencen a patir la dura repressió cultural. Durant la Guerra Civil, Sant Vicenç havia acollit nombrosos refugiats procedents de les zones més conflictives. S'havien col·lectivitzat les indústries i confiscat terres per treballar de forma comunitària. Aquests fets van propiciar que amb la victòria de les tropes franquistes la repressió a Sant Vicenç fos especialment dura. A nivell d'associacionisme es va clausurar La Vicentina acusada de tenir vinculació amb ERC.

«Amb la democràcia cal replantejar-se el funcionament dels ateneus»

Des d'aquell moment totes les entitats que es mantenen estan subjectes a un control molt rigorós. Els noms de les entitats es castellanitzen o canvien i algunes seccions desapareixen a causa de la prohibició de l'ús del català. La qüestió per a moltes entitats era sobreviure. A Molins de Rei un ateneu embrionari que havia nascut durant la República com a escissió del Centre Catòlic va obtenir el permís per mantenir la cantada de caramelles. L'acord però l'obligava a entonar el *Cara al sol* a cada carrer on s'aturaven.

Durant aquest anys es constitueix el **Centre Excursionista de Molins de Rei** que promou l'esport, l'excursionisme i el foment del medi ambient des del 1961. En alguns casos, la reconstrucció després de la Guerra revitalitza l'entitat, com en el cas de l'Ateneu la Unió de la Colònia Güell que després que els falangistes els tornessin l'espai el 1946 viu uns anys de gran activitat fins el 1965.

El 1959 es funda la **Societat Recreativa de Sant Coloma de Cervelló** amb finalitats culturals i recreatives. Es va constituir com a un element de cohesió social entorn al camp cultural i esportiu.

DEMOCRATITZACIÓ I DAVALLADA

La democràcia fa ressorgir a Molins de Rei noves inquietuds i iniciatives de participació impulsades per les associacions de la vila. El 1979 després de la Festa Major, neix la idea de recuperar la figura del Camell, una bèstia popular del segle XIX i la celebració del Carnestoltes, activitats que potencien el teixit associatiu de la vila.

Amb l'arribada de la democràcia les entitats recuperen la seva llibertat d'expressió cultural i de l'ús de la llen-

gua però implica també que l'Administració recuperi el seu paper dins la societat de benestar subvencionant i propiciant activitats i moviments associatius fora dels ateneus. Aquest fet va provocar el declivi d'algunes entitats com l'Ateneu La Unió, però que actualment continua mantenint les portes obertes, fent conferències, balls, activitats, tallers i espectacles de teatre.

La diversificació dels serveis i l'ampliació de l'oferta cultural fa que la tasca dels ateneus s'hagi de replantejar. Perden socis i rellevància i en alguns casos els deutes els ofeguen. En el cas de l'Ateneu Familiar els problemes econòmics van fer que a finals dels vuitanta signés un contracte d'arrendament amb l'Ajuntament que va acabar el 2009.

ELS ATENEUS DEL SEGLE XXI

Des dels anys noranta del segle XX i fins avui, s'han propiciat l'aparició de nous ateneus, gestionats principalment per joves que tenen un alt component reivindicatiu de la cultura i la llengua. Aquestes entitats molt actives coexisteixen amb els espais històrics dels municipis. És el cas de Molins de Rei que compta amb un importantíssim teixit associatiu on conviuen entitats amb més de cent trenta anys d'antiguitat com la Joventut Catòlica i altres de recent creació com l'**Ateneu Mulei** (2007) o el **Casal Autogestionat de Joves La Mola** (2008).

Al llarg de la història les entitats han viscut dalts i baixos, però sempre han trobat la manera de reinventar-se i seguir al peu del canó. Encara avui el Centre Catòlic de Sant Vicenç segueix funcionant activament tot i l'aturada que va patir durant la Guerra Civil. L'any 2008 van iniciar un procés de remodelació de l'entitat que s'està duent a terme gràcies a la col·laboració econòmica dels socis, una iniciativa que s'ha posat en marxa per suplir la falta de recursos econòmics.

A Molins de Rei el municipi té més de dues-centes associacions, a Sant Vicenç n'hi ha cent cinquanta i a Santa Coloma de Cervelló més de quaranta. No és un moment fàcil per a les entitats, però la seva perseverança i les noves onades d'ateneus i associacions de joves que estan apareixent demostren que el teixit associatiu al Baix Llobregat continua fort i actiu.

El teatre de l'Ateneu i el triangle d'espais escènics a Igualada

Un triangle amb els costats curts, però amb els angles punxeguts, i amb una història ben llarga. A Igualada, una població amb un passat industrial, obrer i cooperativista important, i amb un present ric en arts escèniques, sobretot pel que fa al teatre infantil i juvenil, els teatres de l'Ateneu Igualadí, del Cercle Mercantil i de l'Aurora, situats ben a prop els uns dels altres, entre la rambla i el passeig, formen un triangle d'espais escènics que funciona actualment amb un ventall de públics i programes ben diversos: teatre municipal, discoteca i sala d'actes, i teatre «alternatiu», respectivament. Val la pena donar-hi un cop d'ull, als teatres, doncs «representen» bé la història dels seus fundadors, actors i espectadors, i són el fruit i la imatge de la vida de les poblacions que els crearen i els fan funcionar.

© Institut Cartogràfic de Catalunya

Text i fotos:
Ivan Alcázar Serrat.
Arquitecte. Membre de
l'Observatori d'Espais
Escènics (OEE) /
Observatori de Teatres
en risc:
www.theatresatrisk.org

LA TASCA ATENEISTA

Els estatuts de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera van ser aprovats el 1863, en una època de trasbalsos socials i lluites obreres, de decadència econòmica del municipi a causa de la depressió de la sederia, del ludisme, de les mancances logístiques i tecnològiques, de la competència de les indústries del Llobregat i el Cardener... Era aquell un moment en que la taxa d'analfabetisme a l'Estat superava el 80%, i va ser en aquestes circumstàncies de pobresa econòmica i misèria cultural que l'Ateneu va començar el seu periple, amb la iniciativa d'un grup de teixidors a mà que es reunien regularment per llegir la premsa en un cafè. La idea de seguida va tenir el consell i la protecció del Pare Marià (un escolapi exclaustrat), la inspiració de l'Ateneu Català de la Classe Obrera (que havia estat fundat a Barcelona, el 1861, pels liberals demòcrates i progressistes), i el suport dels benefactors, que hi veieren un garant de la pau social, i també una bona eina per formar la mà d'obra que les seves fàbriques requerien.

Potser sí, que s'havia fundat amb el beneplàcit d'una classe paternalista, que volia acabar amb la ignorància, «una blanda cera donde se amoldan todos los vicios», i per controlar «esa superioridad de fuerza bruta que en la clase obrera ecsiste» [sic], segons escrivia Míguel Bertran a *El Eco de Igualada* el 15 de març de 1863, però posteriorment l'Ateneu esdevindria un lloc on es discutia sobre mutualisme i, més tard, sobre feminisme, un centre en definitiva amb vocació d'«universitat popular» que Josep Pla reconeixeria, ja molts anys després de la fundació, com a entitat fidel a les «ciències d'esquerra: la pedagogia, la filosofia popular i l'evolució social (*La Veu de Catalunya*, 24 de març de 1933). La tasca instructiva de l'Ateneu al llarg dels anys inclouria, entre altres àmbits, la biblioteca, una «escola de teoria i pràctica de teixits» (1908), l'ensenyament infantil i d'adults (amb la construcció, el 1920, d'un magnífic palau escolar), i un conservatori de música (1920) que actualment és, com el teatre, de gestió municipal.

EL TEATRE DELS OBRERS

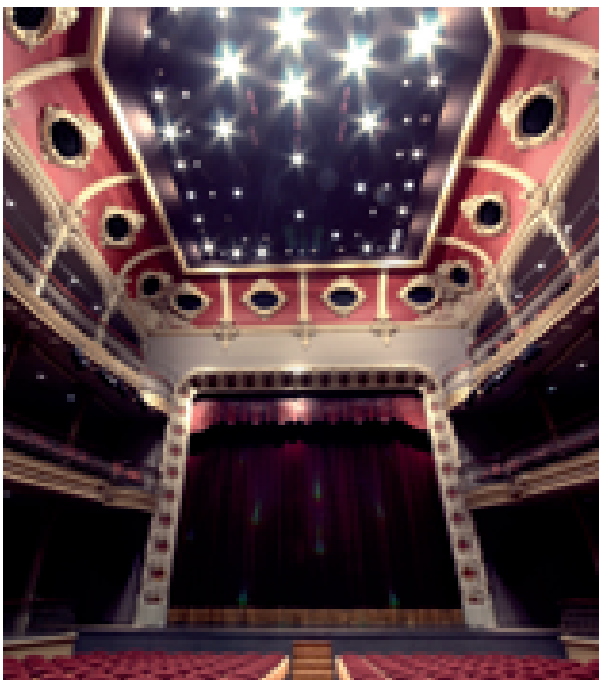
Entre les activitats ateneïstes el teatre es caracteritza per la continuïtat i l'èxit, en la història de l'entitat, i en diferents èpoques és la que aglutina més socis i ciutadans. Va anar trobant el seu lloc a les successives seus: el 1863

al carrer Magí, el 1864 al carrer del Vidre, i a altres espais fins que el 1878 es construeix la seu definitiva, un sobri edifici de maó amb façana de trets neoclàssics, decorada amb estucs i filades d'obra de fàbrica. Situat al carrer Sant Pau, rere la Rambla, en una segona corona respecte el nucli antic de la població, és obra del mestre d'obres Pau Riera. En aquest edifici primer es fa teatre al gran saló del vestíbul, amb el públic disposat també en dues balconades laterals i, ja el 1900, al nou teatre de l'arquitecte Pau Salvat i Espasa i el mestre d'obres Josep Vic. La reforma i ampliació, després d'un incendi el 1910, es fan amb les aportacions i el treball dels socis, les donacions i els diners de les asseguradores, i amb un projecte del mateix arquitecte, que compta en aquesta ocasió amb Josep Bartrolí de mestre d'obres, i amb Pere Coll com a decorador i guixaire.

Als inicis es tracta exclusivament d'un teatre d'aficionats, fet per obrers que, en plegar de la feina o els dies de festa, es disfressen i interpreten personatges. D'aquesta manera duen a terme una particular «revolució»: estètica, literària, escènica, però ben valuosa com a primera «transformació social». De fet, mitjançant la disfressa, el text, el decorat, en uns exercicis d'empatia i simpatia que, mirant enrere, semblen del tot coherents amb les ideologies redemptores que arribarien més tard: el teatre podia ser un entreteniment i qui sap si un bàlsam, però també era un espai necessari de llibertat creativa i expressiva per a qui el veia o el feia, una oportunitat lúdica i esperançadora per demostrar que l'ordre i la identitat podien canviar, que es podia «ser un altre». Posteriorment, el teatre de l'Ateneu ja combina les funcions dels socis aficionats amb les de les companyies contractades, esdeveniments importants especialment a les Festes Majors, i les sarsueles i els sànets típics de l'època amb la visita dels grans noms de l'escena del moment (Rusiñol el 1914, Guimerà i Iglésias el 1920, Xirgu el 1935...).

L'ARQUITECTURA TEATRAL

El teatre de l'Ateneu és «a la italiana» en forma de ferradura, amb dos amfiteatres i decoracions en guix a la part superior, l'escut de la ciutat amb l'aigua plana o llarga (l'aqua lata), un rusc de mel que simbolitza l'Ateneu com a casa d'acollida d'obriers i treballadors, i les curioses escultures, mig abella i mig dona, que

representen els obrers. Després de la dictadura, en què l'Ateneu s'ofusca mentre l'edifici funciona com a «Centro Nacional», tota aquesta magnificència havia decaïgut. Es va fer evident que els deutes ofegaven l'entitat, que l'activitat associativa havia minvat, i que l'estat físic dels espais era força deficient.

L'Ateneu, doncs, va cedir el teatre a la gestió municipal el 1987, i el 1990 es va emprendre una exhaustiva i curosa reforma, amb projecte de l'arquitecte igualadí Jaume Riba. Entre altres actuacions, es van suprimir localitats fins a reduir l'aforament dels 1.200 seients als 500 actuals, es van renovar els amfiteatres i el soterrani (que compta, sota la platea, amb un original sistema per disposar el paviment horitzontal o inclinat, segons les necessitats), es van fer noves instal·lacions, i es va incorporar l'escala d'emergència. A la sala, també es van unificar colors i geometries, es va tractar la «primera pell» de les baranes i els ampits, i en general es va adequar el teatre d'acord amb les normatives (d'incendis i d'accessibilitat). Val a dir que, en algunes ocasions, els arquitectes que afronten una reforma o una rehabilitació sembla que tinguin més por dels bombers que del foc mateix, perquè sovint les normatives són vistes pel gremi com el pitjor dels enemics de la creativitat

arquitectònica. En el cas que ens ocupa, no obstant, això no sembla que passés, o si va passar es va resoldre amb solucions clares, eficients a més d'elegants, i el 1995 el teatre va reobrir amb el nom de «Teatre Municipal l'Ateneu».

CERCLE MERCANTIL

La vida escènica i cultural a Igualada romandria incompleta si no anomenéssim altres espais importants del passat, com el Teatre Principal o la carpa del Teatre Tívoli, el Centre Moral i Instructiu de Sant Josep o el Centre Catòlic. El Cercle Mercantil (o el Círculo Mercantil, Industrial y Agrícola de Igualada, que és el seu nom original), se situa ben a la vora de l'Ateneu, i una altra entitat aglutinaven sectors ben diferents de la societat igualadina: en la primera època eren rivals o, segons com es miri, complementaris. El Cercle, fundat el 1899, ve associat en els seus orígens a la família Godó, propietària del *manchesterià* Vapor Vell, i a les tertúlies d'empresaris i industrials dels cercles liberals, tradicionalistes i catòlics. Va ser un espai amb una incipient activitat de cinema oberta a la ciutadania, i va promoure unes festes enlluernadores als seus amplis jardins.

Al llarg dels anys, el seu teatre, al bell edifici rosat d'estil eclèctic de l'entitat, ha acollit molta activitat escènica d'aficionats (el Grup Lacetània, el Teatre Club...), com també a nombroses companyies professionals. Al llarg de la transició va acollir propostes innovadores d'Els Joglars, les peces de Dürrenmat, el Grup d'Estudis Teatral d'Horta dirigit per Josep Montanyès... que a la programació es combinaven sense problemes amb revistes del *destape* (la gent necessitava la imaginació i la creativitat, però també agràia el pit i la cuixa). Del 1989 al 1995, mentre l'Ateneu es reforma, el Cercle assumeix la funció de teatre municipal, si bé actualment el seu ús és de discoteca i, ocasionalment, de sala d'actes.

TEATRE DE L'AURORA

El present escènic d'Igualada té en el Teatre de l'Aurora un altre angle, situat tot just rere el Mercantil i vora la Biblioteca Central. És un teatre que abans formava part de la xarxa de sales alternatives, i que recentment s'ha incorporat a la nova Coordinadora de Teatres Independents de Catalunya (CTIC). El

(Esquerra)
Teatre de l'Ateneu Igualadí.
Riba Arquitectes

(Dalt)
Inauguració del Teatre
Aurora, 1995

(Dreta)
Façana del Centre
Mercantil.

passat llunyà de l'Aurora ens duu a les cooperatives «La Económica» (1904) i «La Igualadina», i a la fusió d'ambdues el 1936 en la «Unió de cooperadors». La cooperativa ja va tenir activitat teatral primer amb la Joventut Cooperativista i, després, quan al llarg del franquisme l'entitat es va dir «La Victoria», amb la Secció teatral i el Teatro-Escuela.

El 1975 el nom varia una vegada més («Unicoop») i, el 1988, els membres del grup d'animació La Gralla la converteixen en «Unicoop Cultural», una entitat dedicada a l'activitat escènica. Situat en un primer pis d'una casa del carrer Aurora, els primers actes del teatre es fan el 1988. Després es preparen les «Cooperetes de nit» i «Cooperetes a la carpa», i més tard els entusiastes membres de la nova junta duen a terme, amb alguns ajuts públics i sovint amb les seves pròpies mans, una reforma de l'espai en diferents fases. És una posada en marxa engrescadora, que avui continua donant els seus fruits escènics en una programació estable, amb un projecte artístic que ha rebut el suport d'Els Comediants, i que té lloc en un espai inspirat en aquell Teatre Lliure que Fabià Puigserver havia engegat el 1976, al barri de Gràcia de Barcelona, també amb el reciclatge d'una antiga cooperativa de consum.

Bibliografia i fonts d'informació:

L'autor vol agrair especialment les suggerències de Francina Cirera (gerent de l'Ateneu Igualadí), Mònica Oliva (arxiu de l'Ateneu Igualadí) i Antoni Ramon Graells (arquitecte, professor de l'ET-SAB-UPC, coordinador de l'Observatori d'Espais Escènics (OEE)/ Observatori de Teatres en risc).

ENTREVISTES MANTINGUDES AMB:

Francina Cirera (gerent de l'Ateneu Igualadí), Mònica Oliva (arxiu de l'Ateneu Igualadí), Jaume Riba (arquitecte de la reforma del teatre de l'Ateneu Igualadí), Francesc Rossell (cap de sala del Teatre Municipal l'Ateneu), Màrius Vaqués Guitart (president del Centre Mercantil), Josep Queralt i Vila (secretari administratiu del Centre Mercantil), Óscar Balcells (gerent i director artístic del Teatre de l'Aurora).

BIBLIOGRAFIA, HEMEROTECA I ARXIUS:

L'ateneu igualadí de la classe obrera 1863-1969. Salvador Riba. Igualada: Els llibres de l'Ateneu, 1988.
Els Ateneus de Catalunya, 1854-1990. Amàlia Bosch i Datzira. Barcelona: Federació d'Ateneus de Catalunya, 1991.
Moviments socials a Igualada al segle XIX: anys 1854-1890. Jorge Pardo Martínez de Presno. Ajuntament d'Igualada; Barcelona: Abadía de Montserrat, 1993.
Memòria de la història documental i fotogràfica de l'Ateneu Igualadí. Treball (en preparació) de Mònica Oliva Poveda, arxivera de l'AAI-Arxiu de l'Ateneu Igualadí.
El Eco de Igualada, 15 de març de 1863.
La Veu de Catalunya, 24 de març de 1933.
Cercle mercantil, industrial i agrícola. M. Teresa Miret i Solé. Igualada: Ed. del Cercle Mercantil Industrial i Agrícola, 1997.
Igualada. Periódico del Anoia. Edició del 12 de novembre de 1980.
Un projecte gairebé fet realitat. Josep Galarza. La Veu de l'Anoia, 27 novembre 1992.
Memòria que presenta la Cooperativa «La econòmica» al M.ltre. Ayuntamiento. Igualada, 1º Julio 1928. Biblioteca d'Unicoop Cultural-Teatre de l'Aurora i documents facilitats per l'equip del teatre de l'Aurora: treballs acadèmics *El Teatre de l'aurora* de Ramon Monclús i *Temps de cooperatives* de Mireia Vilarrubias. *Declaració d'entitats populars, centrals sindicals i partits polítics d'Igualada* (1979). Arxiu Comarcal de l'Anoia ACAN-AFMI. Biblioteca Central d'Igualada.

Més que socis

No importa l'activitat, no importa el moment. A cada Ateneu hi ha membres que acaben formant part de l'entitat, perquè hi són sempre, perquè s'apunten a un bombardeig. Algunes d'aquestes persones estan immortalitzades en aquestes pàgines.

1. Josep Mata Massana: D'esperit neguitós, col·laborador incansable en les activitats culturals del seu poble, Sant Pau d'Ordal. Soci del **Centre Agrícola** i membre de la Junta en dues ocasions. Oficial lampista de la brigada de l'Ajuntament, historiador autodidacta, autor del guió de la llegenda del Drac Miserach *El Manuscrit de Foc* i pregoner de la Festa Major de Sant Pau 2010. És un home que tothom estima.

2. Miquel Patón: És el vicepresident de l'**Ateneu de Cultura Popular de l'Hospital**. És la persona que sempre està al peu del canó, sempre que el necessitem hi és i a més organitza amb cura les excursions mensuals.

3. Miquel Duran: El pintor de les Preses, va ser un dels fundadors del **Centre Cultural de les Preses** i el seu primer president. Durant més de 27 anys ha estat al capdavant de l'entitat i ha sigut l'impulsor de multitud de projectes, com l'Escola de plàstica que ell mateix dirigeix, la coral Puigsacalm, l'escola de música, els pastorets, el grup de teatre o la creació dels gegants i la faràndula. Ara ha donat pas a una nova junta directiva, la qual va nomenar-lo amb tot mereixement president d'honor de l'entitat.

4. Francesc Piquet i Balasch «Quico»: Va néixer a Sarrià l'any 1936 en plena guerra i d'aquí li deu venir aquesta inquietud i ganes de fer coses. Des de fa vint-i-quatre anys dirigeix un grup jove de teatre, La Bambolina Negra. Des del **Centre de Sant Vicenç de Sarrià** estan orgullosos de poder gaudir, treballar, viure i riure amb un home, amic, actor, dansaire, cantant, director i mestre fora i dins de l'escenari.

1

2

3

4

5

6

7

8

5. Montserrat Martí Guadall: És un exemple per als companys de Junta i les joves generacions pel seu tarannà i la seva actitud. Després de vint-i-cinc anys com a jugadora es va incorporar a la Junta de Bàsquet dels Lluïsos de Gràcia demostrant sempre una enorme dedicació i esperit de col·laboració, entusiasme i sacrifici, envers la seva entitat .

6. Josep Alfons Arbonés: Va començar a freqüentar el Centre Cultural Els Catalanistes de Barcelona de la mà del seu pare director i fundadors de la Secció Lírica Teatre Escola. Des del 1999 és el president de l'entitat i durant aquest temps s'ha aconseguit l'acord per a l'actual seu, s'han renovat els estatuts i recentment s'ha aconseguit el reconeixement d'entitat d'interès cultural.

7. Ramón Nin Jané: Reconegut rapsode que de forma desinteressada feia petites incursions en totes les entitats tarragonines que ho demanaven. Va ser un dels socis fundadors de l'actual **Ateneu de Tarragona**, on hi col·laborava habitualment. A Tarragona, la seva ciutat, no tenia mai un no per a cap col·lectiu que li ho demanés: barris que celebraven les seves festes, residències d'avis, clubs esportius o d'altres.

8. Joan Pardina Suñé: Durant més de quinze anys ha participat activament a l'**Ateneu Santcugatenc**, primer com a soci i membre de la Junta Gestora des de l'any 1996, més endavant com a membre de la Junta Directiva i finalment com a vicepresident fins al 2010. Dedicant-se a l'entitat, però sobretot a les persones, hi ha estat sempre i especialment en els moments més delicats. Moltes gràcies Joan!

Taula rodona: L'esport a escena

Participants: Enric Tricaz, representant del Centre de Lectura de Reus; Pere Solà, vocal de la Junta del Foment Mataroní; Núria Samsó, vicepresidenta dels Lluïsos de Gràcia; Carlos Pablos, president del Centre Moral i Instructiu de Gràcia; Lluís Larriba, vocal de tennis de taula del Centre Moral i Instructiu de Gràcia i Eduard Albert, vocal d'esports del Centre Moral i Instructiu de Gràcia.

Aquesta trobada s'ha dut a terme a les instal·lacions del Centre Moral i Instructiu de Gràcia

Fotografies: Toni Galitó

D'esquerra a dreta, Enric Tricaz, Pere Solà, Lluís Larriba, Eduard Albert, Núria Samsó i Carlos Pablos

Quina relació tenen les vostres entitats amb l'esport?

Carlos Pablos: Al Centre Moral històricament havíem tingut futbol 11 i ara, una vegada a l'any continuem fent el memorial Jesús Alonso que n'és el fundador. També havíem tingut bàsquet però com que no comptem amb un espai propi, es va fer inviable. Actualment tenim tennis de taula amb vint-i-set jugadors dividits en cinc equips entre nacional i provincial i dos equips de veterans. Comptem amb un equip de futbol 7 que juguen fora i compartim espai amb el grup d'escacs Tres Peons, que es reuneixen aquí al Centre i aglutina més de cent persones. Hem iniciat recentment el Grup d'amics del Camí de Sant Jaume i fa dos anys es va obrir una secció de dominó formada per unes vint persones.

Pere Solà: Des de fa uns quants anys el Foment Mataroní no té cap secció esportiva. A principis del segle xx es va comprar una finca fora del local social precisament per fer-hi activitats esportives a l'aire lliure. La secció es va constituir com una entitat independent amb el nom de Lluïsos però als anys seixanta, la necessitat de remodelar la seu social i el teatre, van portar a l'entitat a vendre's l'espai. La secció esportiva va continuar existint utilitzant altres espais municipals, però va anar esllanguint-se a causa de la falta d'un espai propi fins a desaparèixer.

Núria Samsó: Els Lluïsos de Gràcia tenim un llarga trajectòria esportiva. Antigament hi havia hagut un gimnàs i una secció excursionista que van desaparèixer. Comptem amb la segona pista de bàsquet coberta que es va fer a Barcelona, però se'ns està quedant petita. També tenim tennis de taula amb un grup de veterans i fa 3 o 4 anys s'ha creat l'escola de tennis de taula on tenim llista d'espera per entrar. La secció de bàdminton es va crear fa pocs anys i en-

Núria Samsó:

«L'esport és una manera de dinamitzar i transmetre valors»

trenen a l'antic gimnàs, però el Bàsquet és l'esport predominant amb 18 equips dels quals els dos primers de femenins i masculins dels sèniors són a la Copa Catalunya i la resta juguen la Lliga catalana.

Enric Tricaz: El Centre de Lectura de Reus no té secció esportiva perquè els estatuts ho prohibeixen taxativament. És una entitat amb 150 anys d'història que va néixer a Reus una ciutat amb una gran trajectòria esportiva. Segurament per aquest motiu en el moment en que neix es va considerar que ja hi havia prou esport i es va optar per descartar-ho. Tot i això, destacaria dues coses curioses: a principis del segle xx vam tenir un gimnàs, perquè en aquell moment consideraven que no era per fer esport sinó salut i des de sempre hi ha hagut una pugna amb la secció excursionista ja que ells es consideren una secció científica i altres creuen que és esport.

Que representa l'esport en les entitats?

CP: El Centre no s'entendria sense totes les seccions esportives que ha tingut al llarg de la història. Quan una secció desapareix per problemes econòmics i de gestió sap molt de greu, però hi ha seccions més fortes. L'esport fa part de l'essència de les entitats, perquè no només som teatre o cultura, sinó també esport.

NS: Estic d'acord perquè a part de fer cultura i lleure en les entitats, l'esport és una manera de dinamitzar i transmetre valors.

L'esport base permet formar i compartir, respectar i impulsar aquests valors de joc. El tennis de taula pot semblar més individual però no ho és en absolut. Hem creat una secció de bàdminton que a simple vista algú podria pensar que no tindria èxit però en canvi té un èxit espectacular.

ET: Tot i que el Centre de Lectura de Reus no té esport ni en tindrà, aquesta decisió ha estat propiciada per la idiosincràsia de Reus, que precisament té molt d'esport. Tenim dos clubs que ofereixen totes les activitats a qui vulgui fer esport. En canvi si es vol anar a llegir, a fer teatre, dansa o música, el Centre de Lectura ofereix aquesta possibilitat.

PS: És cert que al Foment l'esport no ha estat un element nuclear però sempre es va considerar un aspecte formatiu de la joventut. Per aquest motiu es va creure necessari fer formació a l'aire lliure també per atraure a la gent jove. Podria ser aquest un aspecte interessant per atraure la gent jove i per dinamitzar l'entitat. Aquesta és la pregunta que ens podríem fer al Foment com a entitat ja que nosaltres estem molt avocats a fer formació per a gent gran i a aspectes culturals. Però per a la supervivència de l'entitat i per atraure gent una bona manera seria el lligam amb activitats esportives.

I què representen les entitats per a l'esport?

Lluís Larriba: Els grans clubs esportius donen cobertura al bàsquet, al futbol, però al tennis de taula i al bàdminton qui els dóna cobertura? Nosaltres, les entitats. Donem espai a esports més minoritaris. A principis de temporada fem una competició amb els 4 clubs de tennis de taula de Gràcia que són del Cercle, dels Lluïsos, del Centre i l'Ariel, dels quatre, tres són entitats com la nostra i això es podria estendre al conjunt de les entitats de Barcelona.

Avui en dia es practica molt esport, les seccions esportives, però, han de sorgir de la iniciativa dels socis per garantir-ne la continuïtat?

PS: Si repasses moltes de les entitats que coneixem, és utòpic dir que l'entitat la promouen els socis. No hi ha una base prou important per portar les regnes de l'entitat sinó que hi ha un nucli que la dirigeix i ha d'anar a pescar els socis. Normalment les activitats es proposen i els socis són els que s'hi apunten.

CP: Però a vegades et ve algun soci que et fa una proposta, com en el nostre cas amb el Camí de Sant Jaume. I es decideix fer-ho. A vegades poden tenir èxit o no. Jo sóc del parer que no totes les activitats han de ser de gran format. Si fos així aquí al Cen-

Lluís Larriba:
«Nosaltres, les entitats, donem espai a esports més minoritaris».

tre Moral només es faria teatre perquè és la secció més forta, i precisament quan em van fer president, jo que vinc del món del teatre i durant més de vint anys he portat aquesta secció, els socis van pensar que s'acabaria fent només teatre. Però és obvi que si no es fan altres activitats estàs mort.

NS: Als Lluïsos tant la secció de bàdminton com la de tennis de taula van sorgir dels socis. Les propostes hi són però el problema és l'espai, que moltes vegades no dóna més de si.

ET: A les entitats, qui estira del carro són pocs, que inventen i proposen, s'arrisquen i fan funcionar les activitats. Avui en dia el sentiment de pertinença s'ha perdut. Això de ser d'una entitat perquè el pare ja ho era de tota la vida ja ha passat a la història.

És més complicat involucrar als socis? S'ha perdut la figura del soci transversal?

ET: Actualment la gent busca només serveis, i malauradament quan es deixa de fer l'activitat es donen de baixa.

NS: Les coses han canviat. Ja no hi ha un lligam tant estret amb l'entitat tot i que, hi ha gent que s'ha desvinculat i després han tornat. De joves eren socis, fan una pausa i quan tenen fills tornen i porten les criatures. Això als Lluïsos ens ha passat molt. No s'han despistat del tot i tornen perquè hi ha un caliu que s'aprecia més amb els anys. Que evidentment és diferent del que vivíem nosaltres quan érem petits però d'alguna manera continua.

CP: Intentes que la gent tingui un sentiment de grup, de permanència. S'ha de continuar intentant però s'ha de ser conscient que és complicat. Tot i això busques organitzar activitats amb reclam com les 12 hores del club, perquè socis i no socis vinguin a jugar a tennis de taula a l'entitat.

Pere Solà:
«Considero que l'esport és un aspecte formatiu de la joventut».

LL: Abans l'Ateneu, era el lloc de trobada però ara la gent té tantes opcions i tant poc temps que arriben fan la seva activitat i marxen. La manca d'interacció es veu fins i tot dins d'una mateixa secció. A tennis de taula per exemple, hi ha diferents nivells i aconseguir que ens barre-

gem no és fàcil. Tot i que la manca d'espai tampoc ajuda.

És recurrent el problema de l'espai per a les seccions esportives. Com s'adapta l'entitat a aquestes limitacions?

NS: Has de ser conscient que tens un sostre i que no pots créixer més enllà. Però em pregunto: per què no cuidar i mimar els espais que ja tenim, per què no potenciem el que tenim en comptes d'intentar créixer sempre? M'explico: si tenim 4 equips de tennis de taula, en podem arribar a tenir 5? Sí, però hem de tenir clar que hi ha un límit, un inici i un final. Que en bàsquet només podem tenir 18 equips? Doncs no podem créixer més. Hem de tenir molt clar on estem i la funció que volem fer dins de les nostres realitats socials.

PS: Em pregunto si no s'hauria d'evolucionar cap al fet que equipaments que ja existeixen de titularitat municipals, no només d'esports, també cívics, gestionats de forma molt tecnòcrata per funcionaris, passin a estar gestionats per entitats vives. Això aconseguiria segurament revitalitzar espais que avui en dia estan adormits.

LL: Actualment s'estan fent concessions a empreses privades amb ànim de lucre per gestionar aquests equipaments. És precisament aquesta reflexió que fas, Pere, però sense tenir en compte les entitats privades sense ànim de lucre. Nosaltres estem al límit d'equips en tenis de taula. No de jugadors, però hem de fer malabarismes per fer entrenar i jugar a tots els equips.

Eduard Albert: Al barri de Gràcia no tenim pavellons esportius ni espai per construir-los. Però el problema de cedir la gestió a les entitats dels equipaments municipals

és que crearia un conflicte i es necessitaria que cada entitat tingués un pavelló. Perquè clar, si ho cedeixes als Lluïsos, perquè no al Cercle Catòlic o al Centre? Seria un problema i hi hauria mastegots.

CP: S'han oblidat dels petits. Han construït sense tenir en compte el que ja existia. Que passa amb el teatre dels Lluïsos de Gràcia, o amb el del Cercle i el del Centre? Es podria haver arribat a un acord per remodelar, arreglar els teatres, però no s'ha fet. Han preferit construir un nou teatre una mica més amunt.

NS: Nosaltres als Lluïsos tenim l'espai buit de 9 a 5 de la tarda. Perquè construir

nous equipaments quan es poden fer servir els existents?

Les entitats que no compteu actualment amb secció esportiva us heu plantejat la possibilitat de crear-ne alguna?

PS: Al Foment Mataroní, no ens ho hem plantejat perquè no ha sorgit la inquietud o la necessitat de tenir una secció esportiva. El dia a dia és mantenir i cuidar el que tenim i centrar-nos en les necessitats dels nostres socis. Però no s'ha de perdre de vista el fet que podria ser un revulsiu o una manera de dinamitzar l'entitat. Per ara estem molt lligats a la sala d'espectacles que durant molt de

El valor afegit de les entitats.

«Al Cercle Moral i Instructiu de Gràcia els dimarts juguem a tenis de taula els veterans. Una vegada es juga a casa i la següent a fora. Quan toca jugar al Centre es fa un sopar amb tots els participants per parlar i comentar la jugada. Això en altres entitats no es fa. Si volgués jugar exclusivament a tennis de taula no estaria al Centre, perquè per instal·lacions, espais, nombre de taules, hi ha altres clubs millors. Però l'ambient i el caliu que trobes aquí és el que marca la diferència.» Lluís Larriba.

temps va servir per projectar cinema, i on ara s'hi fa música, teatre i activitats culturals.

ET: A Reus tampoc s'ha plantejat ni es plantejarà, perquè l'estructura de Reus no convida al fet que es faci esport al Centre de Lectura. Crear ara una secció que no te l'han demanat podria crear controvèrsies amb altres entitats.

CP: Sincerament, si no tenen secció i no hi ha un reclam no cal crear-la, perquè no tots hem de fer el mateix. Dependrà de la idiosincràsia de cada entitat i cada municipi.

EA: A part que les seccions esportives no són les més rendibles. S'han de pagar fitxes, àrbitres, desplaçaments, no hi surts guanyant.

Enric Tricaz:
«Al Centre de Lectura es va decidir no fer esport perquè Reus ja té molta oferta esportiva»

Estem d'acord amb el fet que les seccions esportives poden dinamitzar les entitats, però, amb el moment de crisi econòmica, diversificar seccions ara és una bona idea?

CP: Ara mateix l'objectiu no ha de ser créixer. Ha de ser mantenir, potenciar i dinamitzar. Però estic convençut que una cosa

positiva que ens portarà la crisi serà que les entitats en sortiran reforçades. Perquè per poc donem molt. Crec que les retallades en les subvencions afectaran els equipaments municipals i nosaltres seguirem al peu del canó. Obrim 365 dies l'any, oferim serveis i valors i et fem sentir a casa. Però diversificar? Sí, si és necessari per la supervivència de l'entitat.

NS: Tot i que és complicar-se perquè si només fas teatre estàs limitat, però començar a fer altres activitats vol dir més espai, combinar horaris, compaginar. Però, sí crec que és bo i necessari.

CP: Diversificar i adaptar-te a les noves realitats és bàsic, però sense perdre mai de vista la història de l'entitat. Perquè si t'oblides del passat, dels teus orígens, pots acabar perdent l'entitat.

publicitat

FROYA

AL SERVEI DEL TEATRE

988 802 064 / 629 348 870
www.froya.es comercial@froya.es info@froya.es

Restauració i entiploat de butaques i cadires
Cadira Teib
 Cambra negra amb cometes giratòries, amb told principal i de fons
 Cometes, bombolines i cortinatges i tot tipus de telons
 Escaleres d'accés
 Suplements infantils per a butaques
 Redisseny d'espais per a l'inspector: projectes i realitzacions
 Pintes, políges, barres, cordes i estacades
 Barres de llum, motoritzacions i elements de seguretat

Entiploat butaques

Cadira Teib

Told principal

Escaleres accés

Pintes, cordes i políges

La recerca de la perfecció en l'esport

L'esport d'elit és una filosofia de vida. Al Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat del Vallès s'ofereix formació integral als esportistes professionals perquè no només tinguin qualitat tècnica. L'objectiu és aconseguir els millors resultats i traslladar tot aquest coneixement a la societat de base.

El Centre d'Alt Rendiment està preparat per oferir els millors serveis als esportistes, als entrenadors i a les federacions per poder arribar al seu màxim desenvolupament. En aquestes instal·lacions s'hi entrenen 356 esportistes d'elit i alguns seran els nostres representants als Jocs Olímpics del 2012. El CAR porta des del 1987, després del nomenament de Barcelona Ciutat Olímpica, perfeccionant i investigant per aconseguir l'excel·lència. Compromís, dedicació, esforç, treball en equip i il·lusió són els valors que promouen i que poden aplicar-se perfectament a l'associacionisme cultural.

FORMACIÓ INTEGRAL

Un dels objectius fundacionals és el desenvolupament integral de l'esportista. Més enllà dels resultats esportius, el més important és la persona. L'esforç i el sacrifici que fan aquests esportistes no els ha de ser contraproductiu en la seva vida personal. Per tant és molt important que puguin tenir una vida plena i garanties de futur. Per aquest motiu cada vegada es dediquen més esforços a la part de formació, a la compaginació d'esport i formació, com encarar la vida un cop es finalitza l'etapa esportiva, a la inserció laboral i a la orientació acadèmica.

El CAR compta amb un Institut de secundària públic que permet als esportistes com-

paginar esport i formació. Se'ls exigeix un aprofitament, tenint en compte les exigències que poden sorgir com en el cas d'un any olímpic, i facilitats com ara poder dividir-se el curs en dos anys. També compten amb un servei d'atenció a l'esportista que es dedica a la orientació pedagògica. Quan l'etapa professional acaba, la persona ha d'estar preparada per entrar al món laboral el més preparada possible.

TECNOLOGIA I INNOVACIÓ

Al CAR si entrenen els millors. Per entrar-ne a formar part hi ha diferents pro-

cediments. Però la majoria de vegades els esportistes provenen de l'esport base. Un cop entren al Centre se'ls fa una revisió completa, física i psicològica. Serveix per detectar quins punts forts i febles poden tenir. El seguiment el fa un equip multidisciplinar: un psicòleg, un metge, un fisioterapeuta i també tenen un grup de planificació dels entrenaments. Si van a l'institut tenen tutor i si estan interns a la residència també. Ells controlen ben de prop l'evolució de cada esportista i si es creu necessari se'ls dona un suport addicional. Si l'esportista comença a flaquejar en un

El CAR en xifres

Esportistes temporada 2011-2012:

Edats:

La més jove:
12 anys (gimnasta)
El més gran:
38 anys (atleta)

Els esportistes més joves acostumen a ser mixtes, perquè cada dia vagin a dormir a casa.

25
esportistes
externs

Pot variar durant la temporada.

13
esportistes
paralímpics

*Natació (9),
Tennis de taula (1),
Atletisme (3)*

2
esportistes
estrangers

Nedadores palestines amb una beca del Comitè Olímpic Internacional, a través del programa Solidaritat Olímpica.

«L'esport d'elit i l'esport base es retroalimenten»

àmbit això afectarà a tota la resta per tant és molt important detectar qualsevol problema a temps. Per exemple si un intern jove s'enyora de casa seva això pot tenir-lo desmoralitzat i de retruc afectar el seu rendiment.

En noves tecnologies treballen amb biomecànica. Amb les tècniques de gravació dels entrenaments s'obté informació del perquè es produeix una lesió, per exemple. Es poden detectar errors, canviar hàbits, millorar, i fins i tot arribar a preveure lesions i problemes.

L'ESPORT BASE

Encara que poden semblar dos extrems de l'esport completament diferents, l'esport d'elit i l'esport base es retroalimenten. Gràcies al fet que hi ha una base que practica esport es detecten i sorgeixen els esportistes d'elit i és gràcies al fet que hi ha esportistes d'elit que els esportistes de base es senten motivats a seguir millorant. Són els referents, els models a seguir per els esportistes amateurs. I en l'àmbit de l'esport base les associacions i entitats hi tenen molt a dir. D'altra banda, el coneixement i les tècniques que s'apliquen en l'esport d'alt rendiment també es poden aplicar després a l'esport de base. Per exemple, la psicologia de l'esport. El funcionament d'un grup de jugadors és el mateix a nivell professional que a nivell de base.

SORTIR DE LA CRISIS

El CAR depèn de la Secretaria General d'Esport i té un conveni de col·laboració i finançament amb el Consejo Superior de Deportes. És per tant de titularitat pública i el 55% del seu pressupost arriba en forma de subvencions. La resta prové de les activitats que s'organitzen. Tenint en compte que la majoria de clients són entitats, clubs i federacions que també viuen de les subvencions la situació actual no ajuda. Per aquest motiu s'està intentant buscar més esponsors i acords amb empreses privades.

Està previst que en breu s'inauguri un nou mòdul d'equipaments. L'última fase per habilitar-lo consisteix en posar xarxa wifi a totes les instal·lacions, però no es durà a terme. La idea és posar-ho en marxa i continuar buscant finançament per acabar-ho. Aquest nou espai permetrà augmentar la capacitat del Centre a l'hora d'acollir entrenaments.

Joan Fa, president de la Federació Catalana de Basquetbol

«L'esport base no corre perill, però poden arribar a desaparèixer els referents»

En Joan Fa és l'actual president de la Federació de Basquetbol de Catalunya (FCBQ). Va agafar el relleu d'Enric Piquet al capdavant de l'entitat amb l'objectiu de continuar amb la tasca de modernització de la Federació. Conserva la seva alçada de jugador professional i parla sense embuts de la situació actual que viuen la Federació i els clubs esportius, del futur de l'esport base i de les entitats on es practica, com és el cas dels ateneus.

Aquesta entrevista s'ha realitzat als Lluïsos de Gràcia.

Text: Laura Casas / Fotografies: Toni Galitó

Ens reunim als Lluïsos de Gràcia una entitat on el bàsquet representa un pilar bàsic en la seva estructura. Asseguts al bar conversem animadament sobre la necessitat de tota entitat de modernitzar-se i adaptar-se als nous temps. «Tal i com deia Sebastià Serrano, el segle XXI és el segle de la comunicació i l'esport, per això dins de la Federació Catalana de Basquetbol hem introduït un departament de premsa i comunicació, màrqueting i noves tecnologies. L'objectiu és ser més dinàmics i actius a les xarxes socials i així explotar nous recursos que permetin oferir millors serveis als clubs».

Segons Joan Fa aquest enfocament és vàlid també per a les entitats culturals: «Els ateneus tal com estan concebuts, pel que jo conec, diria que han de conservar la forma de treballar però per incorporar gent jove caldria que fossin més atractius i aprofitar les noves tecnologies per atraure'ls i organitzant actes i activitats vinculades amb la comunicació seria una bona manera de fer-ho». Una altra actuació fonamental segons Fa és la diversificació de les activitats. «Des de la Federació Catalana de Basquetbol s'està impulsant un projecte nou a Manresa per crear un espai on hi hagi des d'una biblioteca a un centre de fitness i esports. Aquest és el futur. S'obrirà aproximadament entre els mesos de març i abril i ho gestionarà la pròpia Federació. Així, unint cultura, esports i serveis socials abaratim costos».

Parlem dels joves i estem d'acord que són una gran font de vida i de dinamisme per a les entitats però «es pot fer esport a totes les edats» la qual cosa ens indica que «no només s'ha de buscar fer activitats per als joves, sinó per als pares d'aquells nens que venen a jugar a bàsquet o a tennis als ateneus, per als socis més grans».

Però la pregunta és, com es poden finançar aquests canvis i els nous projectes? «Generar ingressos propis és molt complicat, amb ajudes públiques o subvencions gairebé no s'hi pot comptar i les quotes són una seguretat que cada vegada és menys fiables. Es necessiten patrocinadors i sponsor i molta imaginació».

Gestionar una Federació té les mateixes dificultats que portar qualsevol entitat, «si ens limitéssim a gestionar el que és pròpiament dit la Federació seria qüestió de fer números i calcular tant entra tant surt, si tenim més, podem fer més i si no menys. Però és evident que cal buscar noves competicions i ser innovadors». La gestió de l'antic president Enric Piquet ja s'havia marcat aquests objectius i Fa està donant continuïtat a aquesta línia: «organitzar noves competicions i a través d'elles buscar fer promoció del bàsquet, que en el cas dels ateneus i les entitats culturals seria més ampli: difusió de la cultura, de l'esport, etc.»

Segons el President de l'FCBQ actualment hi ha tres consideracions a tenir en compte. D'una banda l'esport base i la seva promoció «que sembla que de moment va bé i fins hi tot aquest any hi ha més clubs que l'any passat». En segon lloc els clubs catalans, «els nostres federats per exemple, que ja se'ls veu ofegats per manca de finançament i per la falta de patrocinadors i esponsors, a més dels ajuntaments que ja no poden ajudar». I en tercer lloc la falta de referents en l'esport professional per als jugadors d'esport base». A Catalunya fan falta més entitats que donin suport a l'esport català, més suport i diners per mantenir i promocionar l'esport professional». En aquest sentit Joan Fa posava com exemple el bàsquet femení, ja que les jugadores catalanes que volen dedicar-se professionalment a aquest esport han de marxar a altres equips d'Europa o Amèrica on se les valora molt millor que a Catalunya o Espanya.

Quan parlem de l'esport base que es practica a les entitats es mostra optimista: «La base no corre perill, el que pot arribar a desaparèixer són els referents, però el teixit associatiu català és de llarga tradició i això dóna certa garantia de que resistirà».

En Joan Fa, a més de ser un exjugador professional, està llicenciat en dret i és enginyer tècnic. Dues carreres que va compaginar amb el bàsquet professional. «La formació dels esportistes és molt important, no s'ha de deixar mai de banda. Perquè de tots els que es dediquen a fer esport només surt un Gasol de tant en tant, per això s'ha d'estudiar. Per assegurar-

«A Catalunya
fa falta suport
i diners per
promocionar
l'esport
professional
català»

«Els clubs i les entitats moltes vegades funcionen gràcies al treball desinteressat de persones voluntàries»

se el futur. L'esport necessita constància, compromís, tenacitat valors que avui dia costen de trobar».

Seguim parlant sobre els ateneus i les seccions esportives. N'hi ha que tenen molta tradició, el que fa pensar que la continuïtat de l'esport base no perilla però que passa amb els entrenadors, els àrbitres, els voluntaris de les seccions esportives? «Hi ha molta feina voluntària, els clubs i les entitats moltes vegades funcionen gràcies al treball desinteressat que durant anys porten a terme persones voluntàries. Aquesta gent no se'ls pagarà mai la feina, s'esforcen i s'hi dediquen. Sacrifiquen moltes hores de la família i del temps lliure».

Des de la Federació estan promocionant la vessant social de l'esport amb la Fundació del Bàsquet Català, per aquest motiu s'està duent a terme una campanya amb Càritas que es diu «Fes teva la cistella».

«Busquem recollir diners i aliments arreu de tots els clubs de Catalunya per conscienciar la gent de les problemàtiques de pobresa i exclusió social que vivim a casa nostra».

Com en qualsevol conversa és inevitable parlar sobre la crisi i les dificultats econòmiques: «Ens hem de començar a acostumar que les institucions públiques cada vegada donaran menys diners sobretot als clubs d'elit». Per tant «crec que ara és el moment de mantenir-se, rebaixar costos, reestructurar pressupostos... Però sobretot tenir capacitat d'imaginació per generar atípics que permetin mantenir els pressupostos i l'estructura. Per exemple una idea pot ser que els nens petits de minis o pre-minis que juguen els seus primers partits, se'ls gravi i es fa un CD amb la filmació. Els pares els compraran segur. Aquesta és una manera de fer un petit ingrés per a l'entitat, no una solució però sí una petita ajuda».

ESPAI A: COMENÇA L'ESPECTACLE

L'Espai A estrena temporada el proper mes de gener. Disset teatres seleccionats entre els ateneus federats catalans programaran espectacles de teatre, dansa, cant coral i bandes durant cinc mesos. D'aquesta manera s'ampliarà l'oferta que oferien a l'entitat i el seu entorn. Les produccions que hi participaran han estat valorades per una comissió artística que n'ha destacat la seva gran qualitat.

Les entrades tindran un preu únic de 10€, tot i que els socis dels ateneus que participen a la Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs podran gaudir d'un descompte d'un 20%, així com tots aquells que adquireixin un abonament per veure cinc espectacles. A www.espaia.cat pot trobar-se la programació de la primera temporada i una relació dels ateneus i grups seleccionats. La presència de l'Espai A al territori català creixerà any rere any en relació al nombre de teatres i d'espectacles.

La Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs és una iniciativa que neix de la complicitat entre el Centre de Promoció de Cultura Tradicional i Popular Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i les següents federacions: Federació d'Ateneus de Catalunya, Moviment Coral Català, Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, Federació Catalana de Societats Musicals i Agrupament d'Esbarts Dansaires.

NOUS SERVEIS DE LA FAC

Des de la Federació s'ha posat en marxa un servei d'impressió de carnets de socis. Els carnets són de plàstic dur, poden tenir codi de barres o banda magnètica i es poden personalitzar amb propostes de disseny. S'imprimeixen a quatre tintes, per davant i per darrera i hi ha la possibilitat de fer-ne **reimpresions**.

SERVEIS FAC: ARA MÉS FÀCIL

En els darrer sis mesos també s'han ampliat el serveis que oferim als associats.

- **Servei Lingüístic:** Correcció lingüística professional i gratuïta.

- **Servei de Comunicació:** Guia per millorar la comunicació de la vostra entitat.

- **Servei de Material:** Equip d'imatge i so gratuït per a entitats federades.

- **Servei de Formació:** Programa permanent de jornades formatives per a tècnics i personal directiu de les juntes d'entitats, desenvolupat en funció de les necessitats del teixit associatiu.

La federació continua oferint els serveis inicials de Recursos Humans, Servei d'Assegurances, Comptable i Fiscal, Servei Jurídic i Servei de Subvencions. Podeu trobar més informació a la pàgina web www.ateneus.cat o sol·licitar-la al correu electrònic ateneus@ateneus.cat.

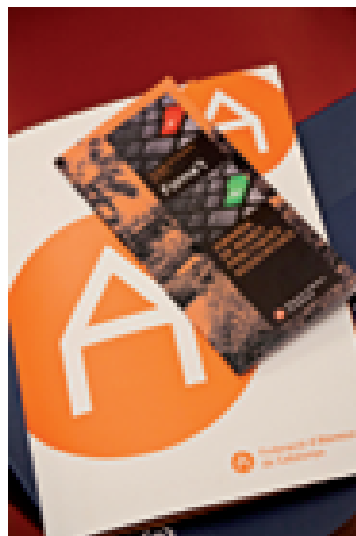

BONES PRÀCTIQUES ASSOCIATIVES

Vint-i-dos entitats van participar el mes d'octubre a les Jornades de Bones Pràctiques Associatives que es van organitzar des de la FAC. La trobada va estar dividida en dues sessions, al matí a l'Ateneu Barcelonès i a la tarda a la seu de la SGAE.

Durant la primera part es va parlar d'estalvi energètic, accions d'obertura a l'exterior de les entitats, mesures innovadores per finançar obres i de com adaptar-se als nous temps. Van participar com a ponents l'empresa Bureau Veritas, els Lluïsos de Gràcia, el Centre Catòlic de Sant Andreu de Barcelona, el Círcol Catòlic de Badalona, el Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts i l'Ateneu Barcelonès.

A la segona part es va explicar la gestió dels drets d'autor per part de la Societat General d'Autors i Editors i les entitats participants van poder exposar els seus dubtes sobre les tarifes que s'han de pagar i les autoritzacions requerides. Tota la informació addicional es pot consultar al web de la Federació: www.ateneus.cat

EXEMPLE DE DINAMITZACIÓ CULTURAL

La Universitat Pompeu Fabra va convidar a participar en el **Postgrau d'Ani-mació Sociocultural** el president de la Federació, **Salvador Casals**. En aquesta ocasió es va parlar dels ateneus com a exemple de dinamització cultural. La ponència es va estructurar en tres parts. Una introducció sobre la història i el desenvolupament dels ateneus, una se-gona part on es va parlar dels objectius dels ateneus, la gestió interna, el treball vocacional dels qui s'hi impliquen i les dificultats de la professionalització. I per acabar l'explicació, dos casos pràctics per il·lustrar el treball que es duu a terme des de les associacions culturals.

L'experiència es va valorar molt posi-tivament tant per part de la UPF com de la FAC, ja que va permetre acostar els universitaris a la realitat dels Ateneus, posant de manifest la transversalitat amb què es treballa.

publicitat

COMPARTIM ESPECTACLES
COMPARTIM TEATRES
FEM XARXA

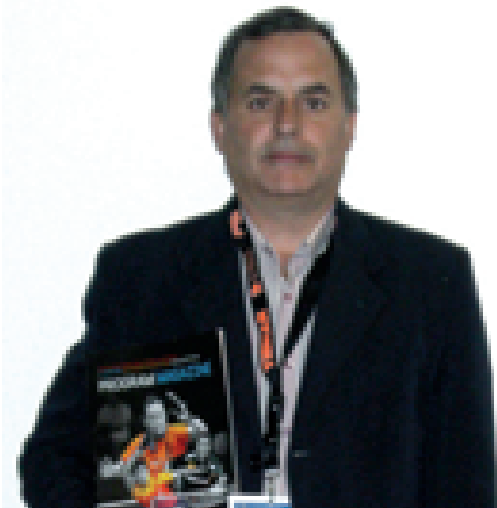
art
amateur
ateneu
associació
acció
activitat

Esbart / Cobla / Coral / Teatre

espa@espaia.cat

www.espaia.cat

JOSEP MARIA MIRÓ I CASTELLS, àrbitre de tennis de taula

«El tennis de taula a Lluïsos d'Horta és un referent»

Josep Maria Miró (1957) és àrbitre internacional de tennis de taula des de 1988. L'any 1992 va ser àrbitre adjunt en els Jocs Olímpics de Barcelona i en els Paralímpics. Des del 1993 és membre del Comitè de Regles de la Federació Internacional de Tennis de Taula (ITTF) i al 1997 l'Infanta Elena li entrega la medalla al Mèrit Esportiu. En aquests anys pot dir que ha arbitrat arreu del món, però la primera partida de tennis de taula la va jugar als Lluïsos d'Horta.

Ser àrbitre de tennis de taula, en què consisteix?

Consisteix en fer complir les normatives i decidir en cada jugada de qui és el punt. Només en el moment del servei hi ha uns 50 paràmetres que s'han de tenir en compte. A més, la velocitat d'una pilota pot variar des dels 25 km/hora fins als 190 km/hora, el temps de contacte de la pilota amb la raqueta és de 0,003 segons i en un *tops-pin* la pilota pot arribar a 50 revolucions per segon (3.000 r.p.m.).

T'hi dediques a temps complet?

A temps complet no hi ha ningú que si pugui dedicar perquè no hi ha tantes competicions per fer-ho i els que més s'hi dediquen són els jubilats.

On descobreixes la teva passió pel tennis de taula?

De ben petit els meus pares portaven el bar dels Lluïsos i cada cop que podia pujava a la sala a fer partidetes, deuria tenir 10 o 12 anys quan vaig començar. Va ser quan vaig tornar del servei militar, que els Lluïsos havien pujat de categoria l'equip, i aleshores vaig pensar en l'arbitratge per conèixer la reglamentació.

Què representa els Lluïsos d'Horta per la teva carrera professional?

Bé, els Lluïsos és on he estat sempre i podrien presumir que un soci ha estat en dues Olimpíades i que va ser el primer jutge internacional a Espanya. Ara bé, de professional, res de res, ja que els dies que surts a arbitrar són els de les vacances que tens de la feina, i en l'àmbit internacional a vegades t'has de pagar el viatge i cobres 15€ per dia!

Pràcticament un voluntariat...

Us podria dir que excepte uns pocs, la majoria estem fent un continu «voluntariat». Jo, per exemple, porto l'actualització del Reglament Tècnic a nivell estatal i a més m'escric amb membres del Comitè de Regles Internacional per discutir els canvis de reglament i modificacions de redactat.

Què representa el tennis de taula per als Lluïsos?

El tennis de taula per als Lluïsos és un referent, ja que des del 1931 ja hi havia una taula per practicar, i probablement és una de les seccions més antigues de l'entitat. A més, ens consta que pels volts del 1950 ja hi havia equips federats competint, i des d'aleshores cada any tenim sense parar equips federats en competició. Primer va ser a l'OAR i avui dia a les federacions catalana i espanyola.

Creus que la teva carrera professional hauria estat diferent de no haver estat compromès amb l'entitat?

Si canviem la paraula «professional» per «arbitral», el que sí que puc dir és que el fet d'estar als Lluïsos des de ben petit i que tinguessin una sala on es jugava a tennis de taula, m'ha ajudat a conèixer aquest esport i de rebot que m'interessés l'arbitratge.

Fins a quin punt estàs implicat amb els Lluïsos?

Malauradament, les condicions familiars i laborals d'avui dia et treuen moltes hores, i a vegades costa trobar aquesta estona per implicar-te més. De totes maneres, amb altres companys, col·laboro en diferents feines de la secció.

Una anècdota que t'agradaria recordar de ser àrbitre...

Al Jocs Olímpics d'Atlanta 1996 em designen com a àrbitre principal de la final femenina entre una jugadora xinesa i una de Taipei. Aquests dos països no tenien bona relació en aquell any. Hi havia totes les autoritats amb el Sr. Samaranch, uns 6.000 espectadors i feia una calor sufocant a la pista. Durant un punt del segon joc, sento uns crits i un moviment a un costat de la sala. Acabava d'entrar la policia i es va endur a un parell de persones de la grada. Sembla que les banderes de dos espectadors un xinès i l'altre de Taipei es van tocar i això va crear el soroll i el moviment de la gent. El joc va estar parat uns deu minuts fins que la policia es va col·locar en llocs estratègics per evitar aldarulls.